

SADRŽAJ:

I. UVOD 02

II. KONTEKST OTOKA PAGA04

II.1. PAG UNUTAR HRVATSKE05

II.2. GRAVITACIJSKA ZONA OTOKA PAGA06

II.3. POVEZANOST OTOKA PAGA07

II.4. AMBIJENTI OTOKA PAGA08

II.5. POVIJEST OTOKA PAGA09

II.6. POVIJESNO-KULTURNE ZNAMENITOSTI OTOKA PAGA10

II.7. KRAJOBRAZNE ZNAMENITOSTI OTOKA PAGA11

II.8. AKTIVNOSTI NA OTOKU PAGU.....12

III. KONTEKST GRADA PAG13

III.1. UTISCI GRADA PAGA14

III.2. KULTURNO-POVIJESNI SADRŽAJI GRADA PAGA15

III.3. NEMATERIJALNA BAŠTINA GRADA PAGA18

IV. PRIRODNI POTENCIJALI LOKACIJE PROSIKA 20

IV.1. BLATO 21

IV.2. SOL 23

IV.3. ODRŽIVA GRADNJA 25

V. ANALIZA LOKACIJA UVALE LOKUNJE I PREDJELA PROSIKE29

V.1. Povijesni razvoj lokacije30

V.2. Prometna studija34

V.3. Izvatci iz postojeće prostorne planske dokumentacije36

V.4. Konzervatorske smjernice37

V.5. Evaluacija zatečenog stanja magazina soli s platoon39

V.6. Fotodokumentacija postojećeg stanja40

V.7. Zaključak 41

VI. PRIJEDLOG RJEŠENJA 42

VI.1. Polazišta prostornog rješenja43

VI.2. Šira situacija u 1:200049

VI.3A. Konceptcija obuhvata A50

VI.3B. Tlocrt prizemlja51

VI.3C. Tlocrt krova52

VI.3D. Tlocrt podruma53

VI.3E. Pogledi i presjeci54

VI.3F. Brojčani pokazatelji55

VI.4. Vizualizacije56

NAMJENA STUDIJE

Svrha predinvesticijske studije potencijala razvoja lječilišnog turizma u Pagu jest prvenstveno ispitivanje mogućnosti kvalitetne prostorne implementacije turističko-lječilišnog sadržaja na lokaciji Prosika - jugoistok, koja je Prostornim planom uređenja grada označena kao T - turističko.

Resursi grada Paga koji čine izvrsnu bazu razvoju takvog tipa turizma prepoznati su odavno te je u tom smislu kroz zadnja desetljeća napravljeno više studija i idejnih projekta, od čega nijedno nije rezultiralo ciljanim i sistematičnim iskorištavanjem potencijala spomenutih resursa. Od vremena izrade prijašnjih studija mijenjaju se gospodarski uvjeti, lokacija, turistički standardi, očekivanja i struktura gostiju, spoznaje o načinima lječenja, prostorne koncepcije. Također se formiraju novi investicijski putevi. S druge strane, interes za lječenje prirodnim sredstvima, kao i za oblike turizma usko povezane uz specifičnosti lokacije, aktualniji su nego ikad.

- S obzirom na navedene parametre, namjena studije je:
- analiza mogućnosti razvoja zone T na održiv i suvremen način, uz istovremeno poštivanje tradicije i povijesti prostora
 - prezentacija razvojnih mogućnosti široj javnosti
 - oblikovanje grafičkih prezentacijskih materija u svrhu predstavljanja lokacijskih posebnosti i mogućnosti potencijalnim investitorima
 - ispitivanje kapaciteta, mogućnosti, ograničenja i osobitosti lokacije kao početni korak budućeg raspisivanja arhitektonskog natječaja
 - oblikovanje pomoćih grafičkih materijala za apliciranje pojedinih projekata za EU fondove

POLAZIŠTA

Predinvesticijska idejna studija polazi od šireg konteksta predmetne lokacije, mreže komplementarnih sadržaja na širem prostoru, povijesti, kulture i tradicije prostora, parametara propisanih PPUG, konzervatorskih naputaka, karakterističnih vizura, promišljanja sadržaja koji mogu biti okosnica razvoja grada u smjeru lječilišnog i kongresnog odredišta.

Projekt nastoji valorizirati urbanu atmosferu, prepoznatljivost grada, održivi razvoj, uvođenje novog kvalitetnog sloja u identitetu grada, promisliti suvremene ekološko-energetske mogućnosti koje istovremeno potenciraju doživljaj klimatskih osobitosti. Na temelju analiza tih faktora uspostavlja osnovne prostorne i sadržajne odnose. Kod svakog zahtjevnog i složenog projekta, nezaobilazan korak koji prethodi točnom programatskom definiranju sadržaja je feasibility studija.

KONCEPCIJA RJEŠENJA

Prostor turističke namjene na jugoistočnom dijelu Prosike prometnicom je podijeljen na dva dijela drukčijih prostornih karakteristika. Inicijalnim promišljanjem karaktera turističkih sadržaja adekvatnih pojedinoj prostornoj cijelini, prostor platoa ispred Magazina smatramo pogodnim za smještaj javnih, ugostiteljskih i društvenih sadržaja komplementarnih osnovnoj lječilišnoj tematici, dok bi se glavnina lječilišnih sadržaja sa smještajnim kapacitetima smjestila na dijelu obuhvata u uvali Lokunja.

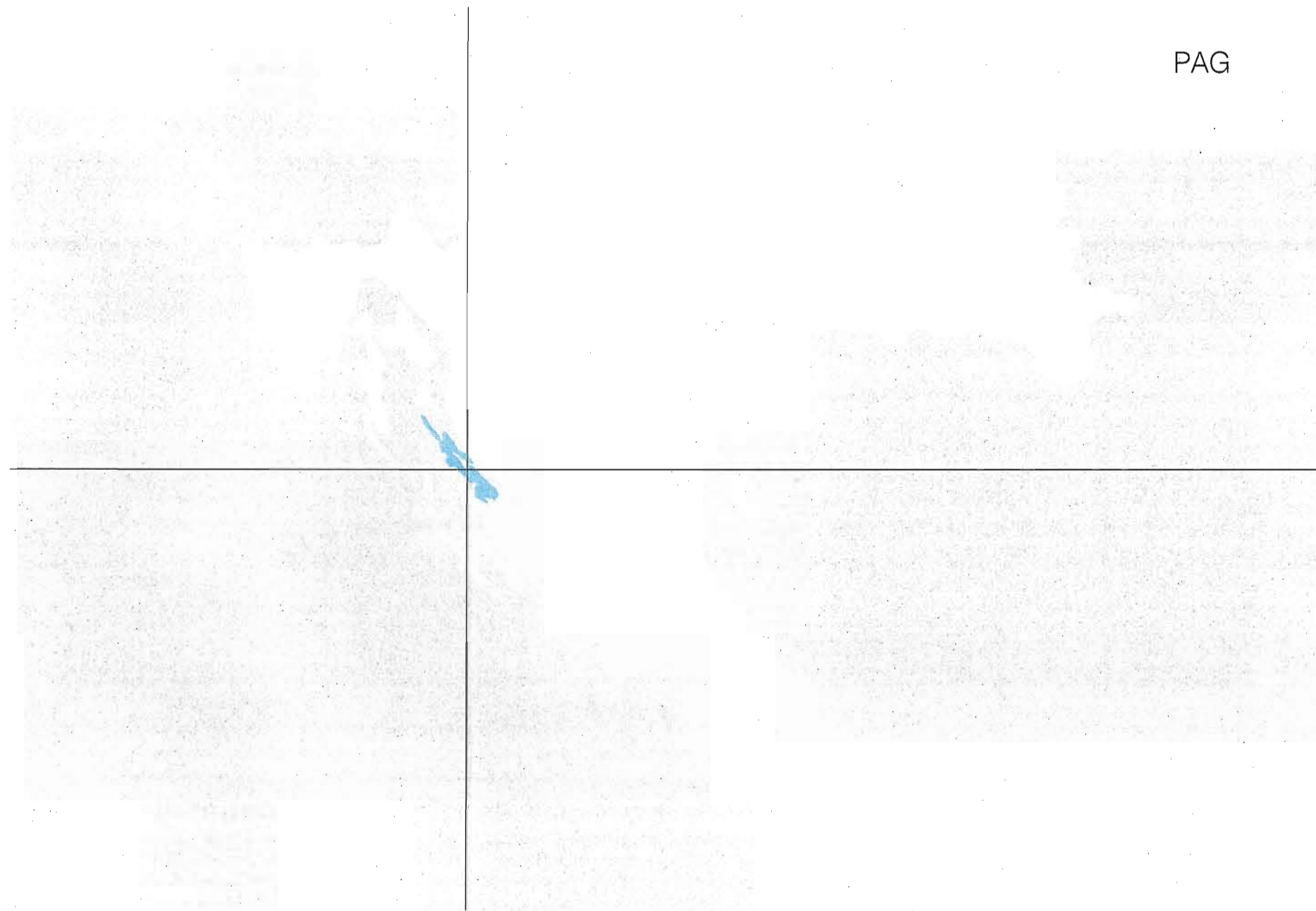
Prostor platoa ispred Magazina

Prostor platoa ispred Magazina studijom se predlaže kao prostor niže izgradnje čija dispozicija je formirana po principu očuvanja vizura s karakterističnih pristupnih točaka, s izrazitim naglaskom na formiranje otvorenih javnih prostora, ozelenjenih autohtonim raslinjem otpornim na mikrolokacijske uvjete.

Pješačka linija iz smjera trga preko mosta zadržava logično usmjerenje uz jugoistočnu frontu Magazina prema proširenom pješačkom koridoru uz gradsku plažu, čineći na taj način glavnu komunikacijsku osovinu na koju se nadovezuju različiti javni sadržaji. Izgrađeni volumeni na platou imaju karakter topografskih elemenata u prostoru, s javnim ozelenjenim krovnim ploham fluidno povezanim s nivoom okolnih hodnih površina stvarajući tako otvorene prostore različitih doživljaja, korištenja i atmosfera.

Prostor platoa u prošlosti je bio usko vezan uz procese proizvodnje i skladištenja soli te se kao takav nalazi u kolektivnoj memoriji grada. Iz tog razloga, u skladu s turističkom namjenom propisanom Prostornim planom, kao zanimljivu sadržajnu temu na tom dijelu vidimo suvremeno korištenje soli u lječilišne svrhe, kao i prezentaciju i prodaju proizvoda od spomenutih prirodnih resursa karakterističnih za lokaciju.

Postojeći kanal, koji zadržavamo kao memoriju na nekadašnje aktivnosti na platou, atmosferičan je element u prostoru, s efektom vodenog zrcala.

P

površina otoka 284 km²

najveći vrh Sv. Vid 348 m

duljina obale 302 m

godišnja količina padalina 900 mm

prosječan broj sunčanih sati u godini 2 268

°C

srednja godišnja temperatura 15,3 °C

8 398 stanovnika

kamenjar, šikara, nisko aromatično bilje,
hrast crnika, hrast medunac, alepski bor

turizam, ovčarstvo, solarstvo, maslinarstvo,
ribarstvo, vinogradarstvo

izrazito jake bure - do 200 km/h

DOLAZAK CESTOM

Paški most - iz smjera Posedarja i Zadra

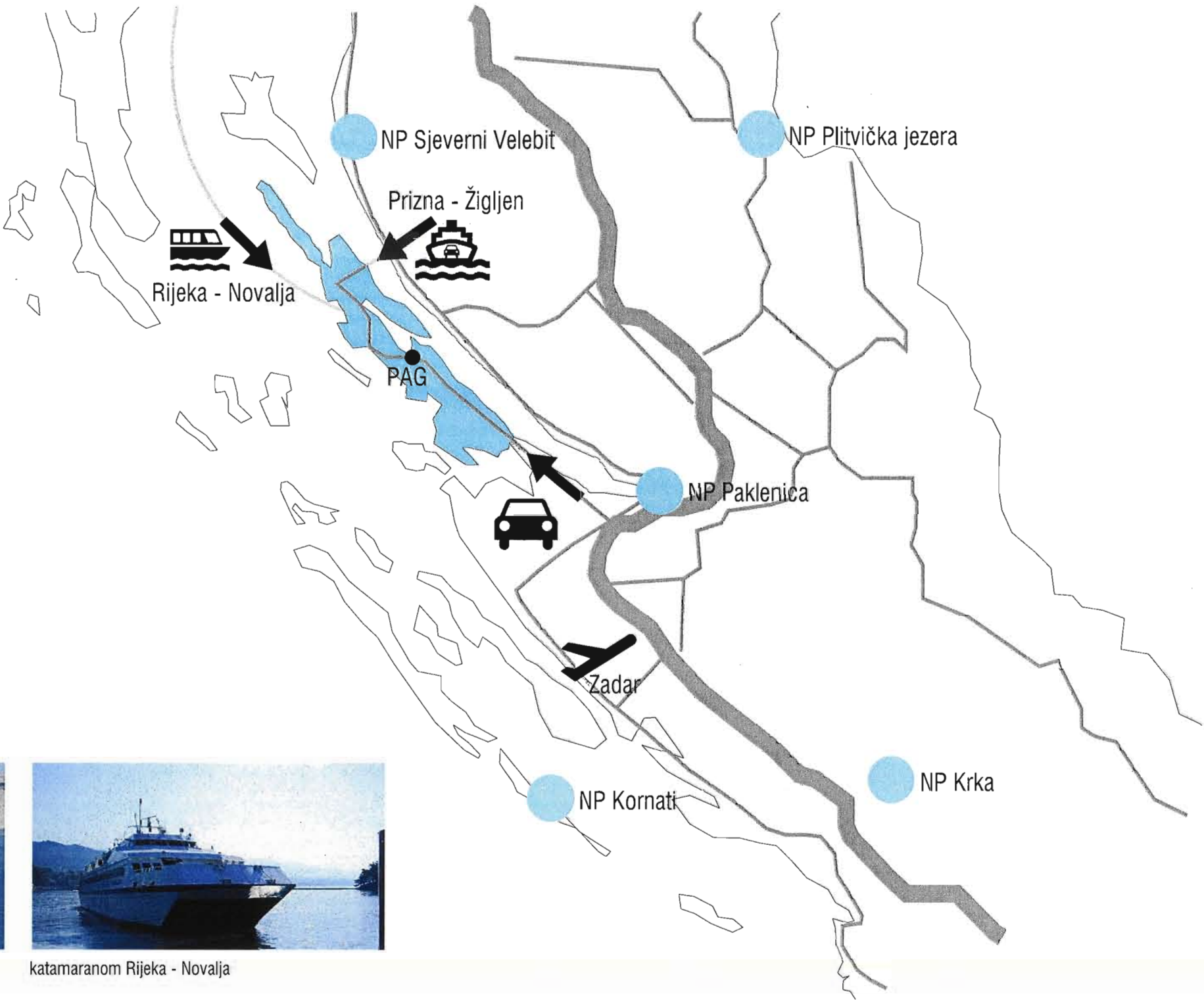
DOLAZAK MOREM

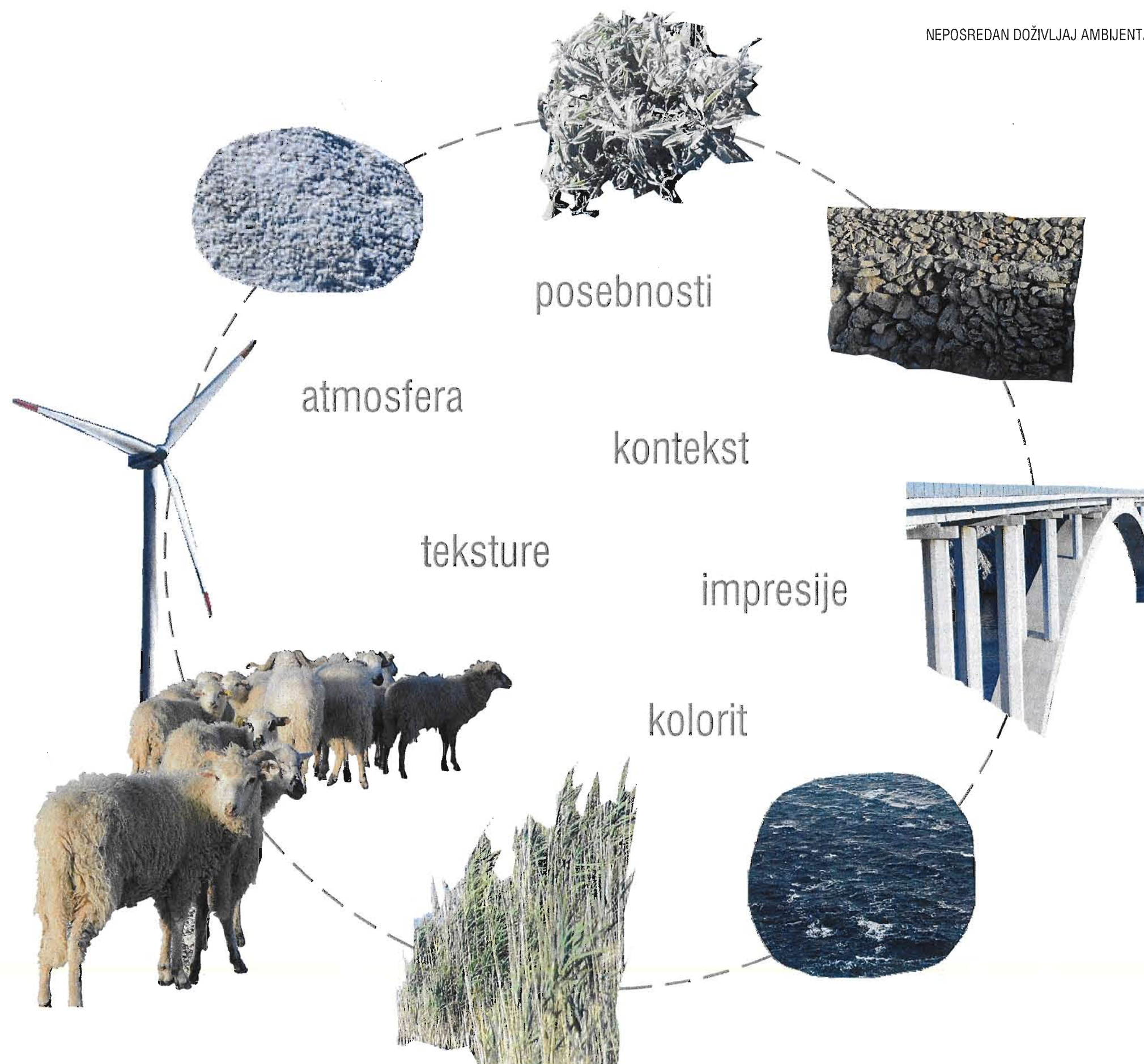

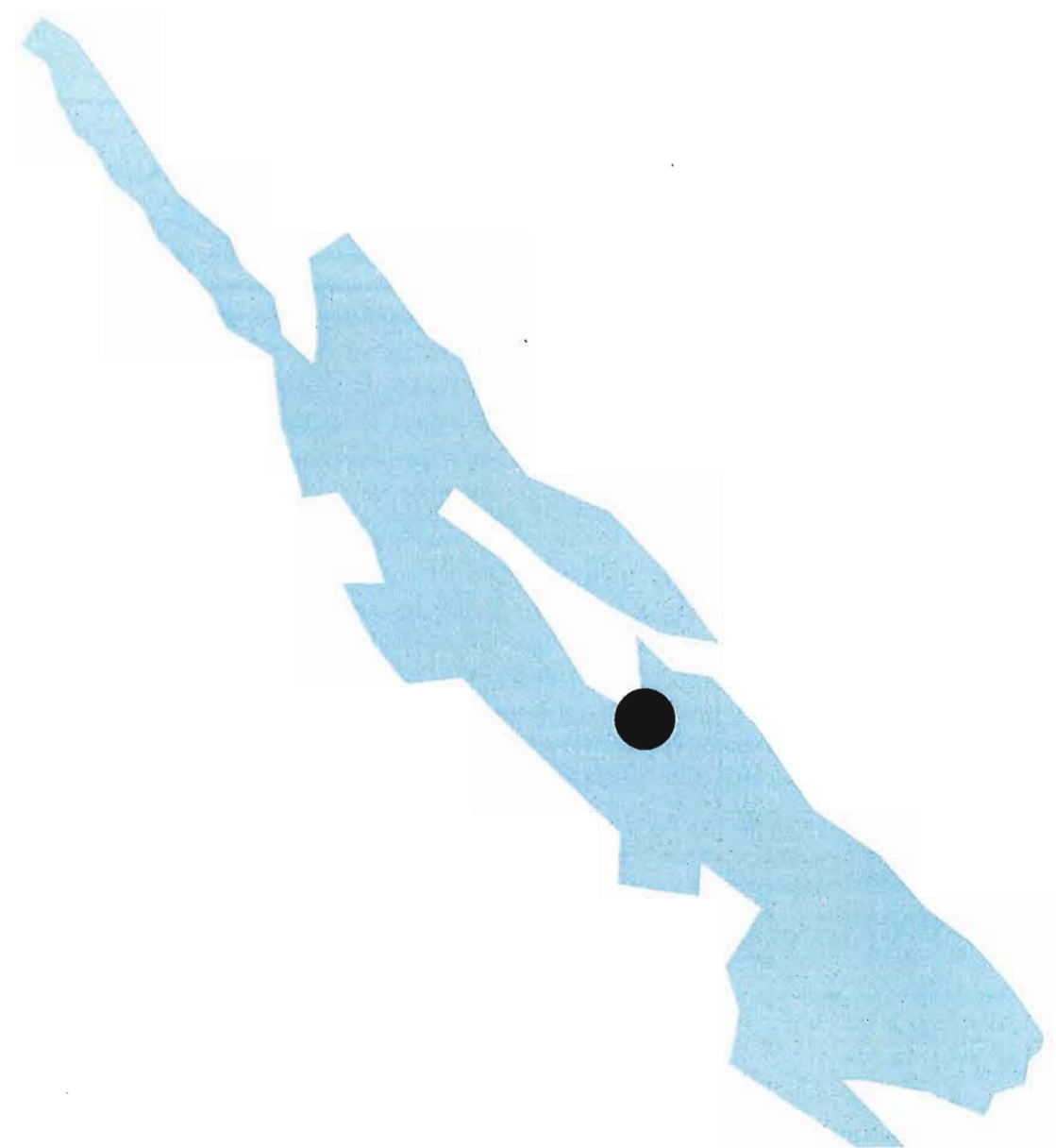
trajektom Prizna - Žigljen

katamaranom Rijeka - Novalja

PAG NA PAGU

Mreža raznovrsnih sadržaja, obilježja i posebnosti otoka Paga izvanredna je kontekstualna podloga temi razvoja zdravstveno-lječilišnog turizma u gradu Pagu.

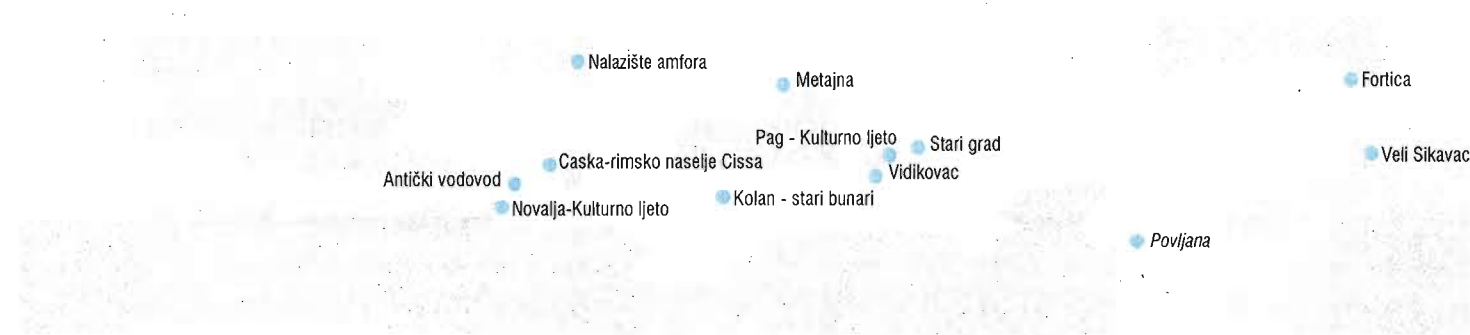
Povijest, kultura, tradicija, prirodne znamenitosti, ekološke kvalitete, klimatske specifičnosti, ambijent, gastronomski doživljaji i rekreacijske mogućnosti čimbenici su integralne slike načina života, a time i originalne turističke ponude.

Pojedini od navedenih čimbenika čine dodatnu vrijednost u smislu formiranja cjelovitijeg doživljaja mjesta i podizanja kvalitete iskustveno-zabavnog provođenja vremena, dok pojedini od njih, poput klimatske, gastronomske ili rekreacijske ponude, predstavljaju izravni produžetak zdravstveno-lječilišne teme dajući joj dodatnu dimenziju.

O. Pag - Anali

- naseljen u neolitiku
- Kissa - najstariji poznati naziv otoka
- nadjeni su ostaci većeg broja gradinskih naselja i grobnih humaka (tumula) iz brončanog i željeznog doba
- željezno doba - ilirsko pleme Liburni
- najveće rimsko naselje Cissa - na prostoru današnje Caske
- manja rimska naselja, vile rustice, antički kamenolomi, keramika; vlasnici posjeda vjerojatno su bili stanovnici okolnih rimskih municipija
- na području Novalje - tri ranokršćanske bazilike iz 4. i 5. st.
- starohrvatske nekropole kod Poveljane
- 1174. Cissa se spominje kao castrum,
- 1192. Mlečani zauzimaju Pag i postavljaju Kneza
- 1203. Zadrani su napali Pag i opustošili Cissu
- sjeverni dio otoka pripada Rabu, južni Zadru
- važnost Caske opada, primat preuzima Pag
- Zadar se ponovno odmetnuo od Venecije 1311. godine, dok su Pažani pristali uz Veneciju;
- 1312. Zadrani su napali otok i zapalili grad Pag, previranja se nastavljaju kroz cijelo stoljeće
- 1396. na saboru u Ninu odlučeno je da Pag neće biti pod vlašću Zadra, Starom Pagu priznata je samouprava
- Ladislav je 1409. godine Zadar, Novigrad, Vranu i otok Pag prodao Mlecima
- Paški statut potvrđen je 1433. godine
- izgradnja novog Paga počela je 1443. godine, preseljenje u novi grad trajalo je desetak godina
- kroz 15. i 16. stoljeće nastavljao se spor oko razgraničenja s Rabom
- u srednjem vijeku je važnu ulogu u ekonomskom životu paške komune imala proizvodnja i trgovina solju
- u vrijeme osmanskih napada stanovništvo s kopna, uglavnom iz Ravnih kotara, sklanjalo se na Pag
- stanovništvo je u strahu od Osmanlija i Uskoka i odlazilo s otoka, a desetkovale su ga i zarazne bolesti i glad
- nakon pada Venecije 1797. godine, Pag se našao pod Austrijom, no ekonomske prilike ostale su iste
- od 1805. do 1813. godine Pag je pod vladavinom Napoleona Francuske doživio stanoviti kulturno-ekonomski napredak
- za vrijeme druge austrijske vladavine od 1813. do 1918. godine Pag ekonomski nazaduje
- stanovništvo Paga počinje u 19. stoljeću emigrirati u Ameriku
- solane su do 1909. bile u privatnom vlasništvu, a zatim prelaze u državno, što je unaprijedilo proizvodnju soli
- poslije prvog svjetskog rata Pag je bio pod talijanskom okupacijom do 1921. godine
- za vrijeme drugoga svjetskog rata Pag je u sastavu NDH
- Pag zatim preuzima NOVJ
- otok je konačno oslobođen 1945. godine
- ...

POVIJESNO-KULTURNE ZNAMENITOSTI OTOKA PAGA

Antički vodovod

- značajna arheološka baština otoka Paga
- podzemni tunel u cjelosti isklesan u živoj stijeni
- očuvan u dužini od 1042 km, prosječne širine 60 cm
- devet nadzemnih otvora
- ponovno otkriven u 19.st.
- na ulazu u tunel s novaljske strane izgrađen je Gradski muzej

Cissa - Caska

- od starog ilirskog, zatim rimskog i srednjovjekovnog centra Cisse ostale su do danas uglavnom ruševine pod zemljom
- legenda i neki arheološki nalazi daju naslutiti da je grad bio podosta velik, da je više puta rušen, te da je djelomično potonuo u potresu 361. godine
- na morskom dnu nalaze se ostatci potopljenog grada

Fortica

- ostaci nekadašnje velike utvrde
- s tog se mjesta izviđao i kontrolirao promet brodova
- prema legendi, s Fortice su Pažani vidjeli kralja Belu IV., kada je, bježeći pred neprijateljem, sakrio se na njihovo područje

Veli Sikavac

- otočić
- novootkriveni arheološki lokalitet
- ostaci, najvjerojatnije, bizantske utvrde iz 6. st.
- daljnja istraživanja u tijeku

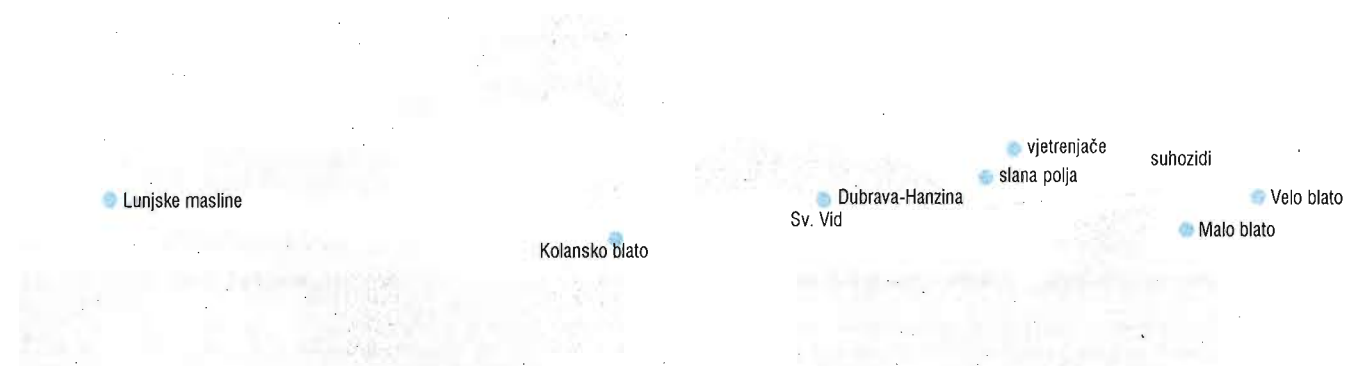
Stari grad

- nalazi se kilometar južno od današnje gradske jezgre grada Paga
- nekada veliki i bogati grad, danas je bogato arheološko nalazište i svetište
- glavni dio starog grada sačinjavala je crkva sagrađena u romaničkom stilu i ruševine franjevačkog samostana

Kolanjski bunari

- u kolanjskom polju nalaze se stari bunari iz rimskog doba, dijelovi rimskog vodovoda koji se protezao do Caske
- u davna vremena svi su mještani otoka dolazili na ovo mjesto jer obiluje pitkom, čistom vodom koju su koristili u domaćinstvima

Lunjske masline

- tisućljetni maslinici
- cjelokupna površina iznosi oko 1 300 ha sa oko 80 000 maslina
- jedinstveno područje divljih maslina u prirodnom okruženju
- područje "Dudićeve krune" zaštićeno je kao botanički rezervat
- najvrijedniji dio je područje 1500 stabala divlje masline "Olea oleaster linea" cijepano maslinom Oblicom među kojima je najstarija maslina 1600 godina stara

Paške sirane

- dugogodišnja tradicija proizvodnje
- dobiva se od mlijeka paške ovce koja pase travu na kamenjarskim pašnjacima koji obiluju različitim vrstama aromatičnog i ljekovitog bilja.
- posebnu vrijednost mu daje sol koja u tragovima ostaje na travi poslije bure
- jedan od najcijenjenijih hrvatskih brandova

Suhozidi

- podizani su kao prirodne granice između pašnjaka
- stoljećima građeni i održavani
- specifičnost paških suhozida je u tome što su se radili u dva, tri pa čak i četiri reda
- otok Pag je jedno od najbogatijih područja u Hrvatskoj po dužini očuvanih suhozida; na otoku ih je oko 1000 kilometara

Dubrava Hanzina

- posebni rezervat šumske vegetacije
- jedini pošumljeni dio na području grada Paga s razmjerno očuvanim ostacima izvorne šume hrasta crnike
- vegetacija na tom području stvorila imunitet na otočnu klimu, inače nemilosrdnu zbog jake bure i posolice
- obližnja plaža Crnika bogato je paleontološko nalazište

Velo blato**Malo blato****Kolansko blato**

- močvarno područje
- zaštićeni orintološki rezervati
- prirodni rezervoari pitke vode
- stanište preko 160 vrsta ptica močvarica
- iznimnu važnost imaju tijekom selidbe ptica selica

Slana polja

- markantne strukture nekadašnjih proizvodnih pogona
- kulturni krajolik

Biciklizam

- ukupno 14 označenih biciklističkih staza duljine preko 115 km presjeca otok
- povezuju mnoga zanimljiva područja
- omogućuju razgledavanje otoka na drukčiji način

**Planinarenje /
Trekking**

- najviši vrh Sv. vid (348 m)
- tri markirana prilaza prema vrhu
- mogućnost kombiniranja raznovrsnih zanimljivih tematskih pješačkih tura po otoku

Penjanje

- penjalište Stogaj
- jedan od najspektakularnijih tornjeva cijele jadranske obale
- mirno i idilično okruženje

Ronjenje

- uzbudljiv podmorski krajolik
- ronjenje na olupinama iz različitih povijesnih razdoblja
- ronjenje na arheološkim nalazištima

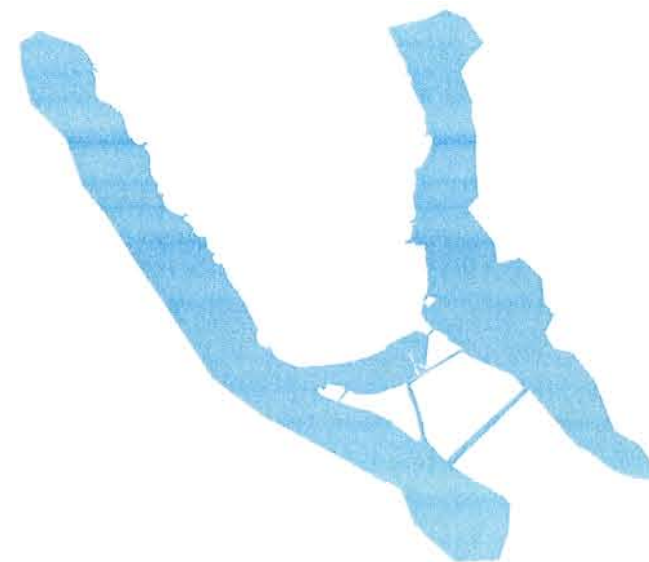
Plaže

- čistoća mora na najvišoj razini
- raznovrsni karakteri plaža: od skrivenih uvala preko gradskih plaža
- windsurfing, kitesurfing, snorkeling...

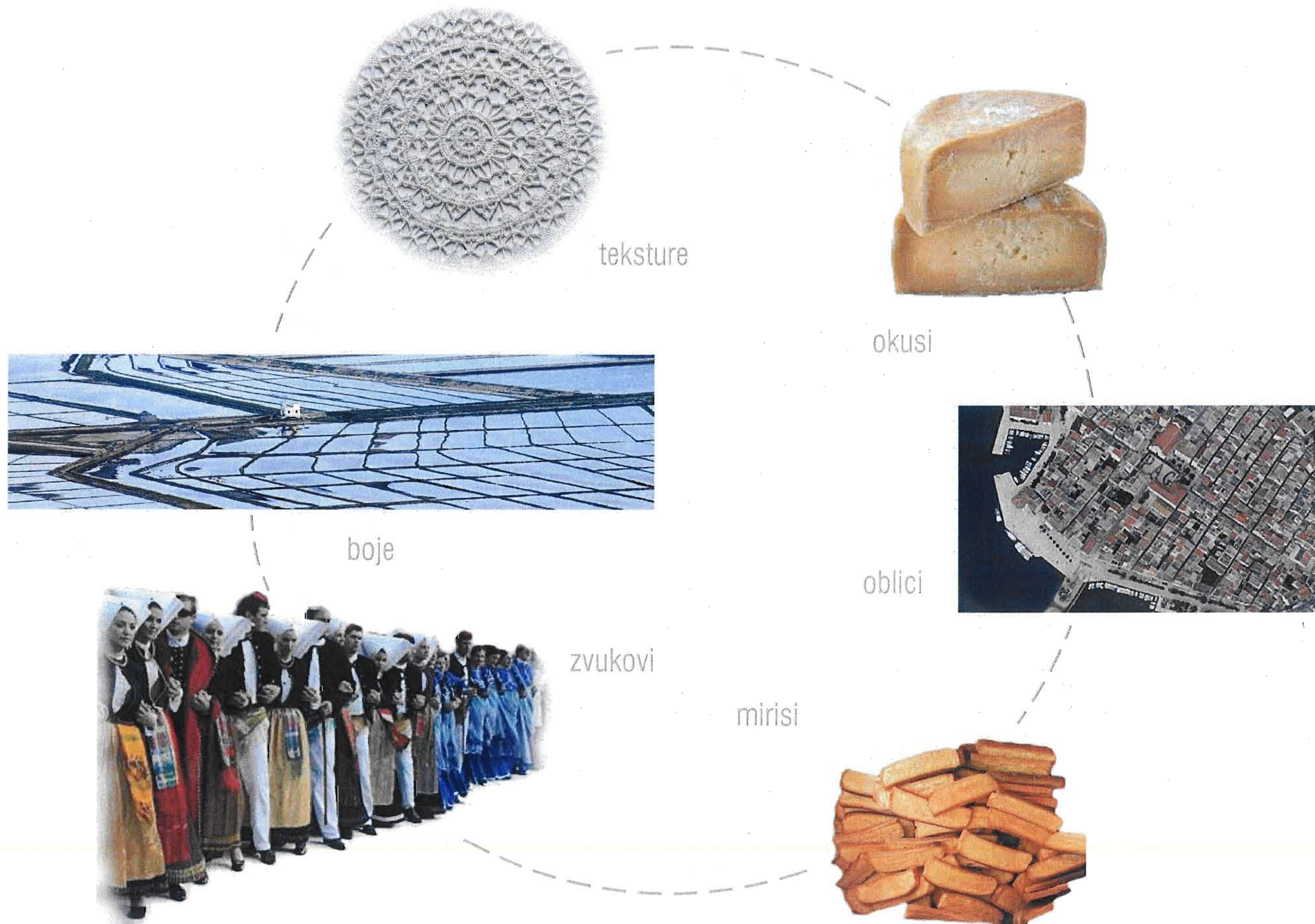
Zabava

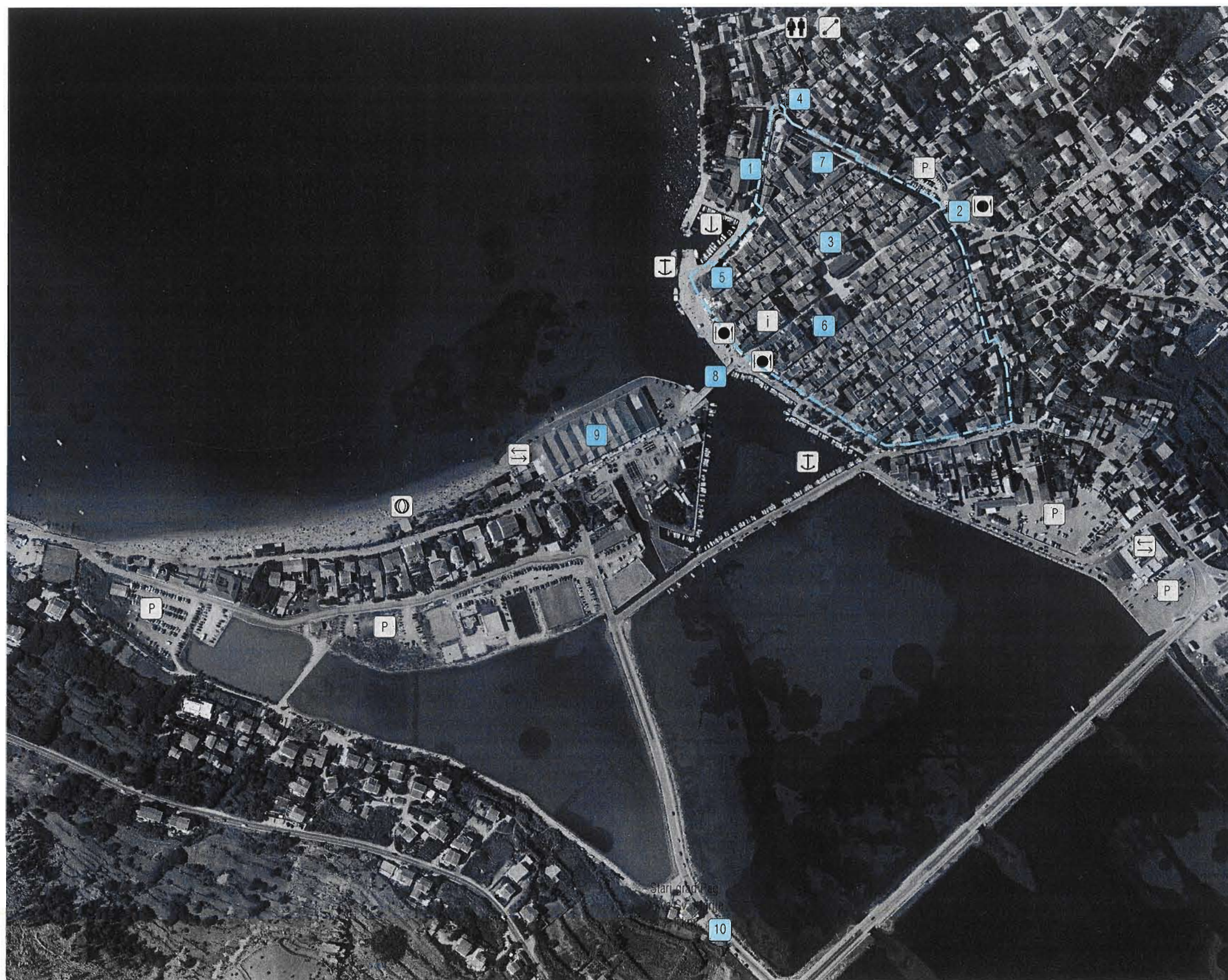
- Zrće
- ljetna kubska scena

GRAD PAG

Grad Pag posjeduje iznimno raznolik i očuvan prirodni i kulturni potencijal, što je dragocjeno naslijeđe koje se mora očuvati i zaštititi kako bi dugoročno pridonosilo razvoju grada. Paška ostavština, materijalna i nematerijalna, predajna i duhovna je izvanredna. Rijetko koji grad se može ponositi takvim naslijeđem, čvrsto inkorporiranim u današnju sliku grada i život građana. Upravo zbog toga cilj ovoga rada je stvoriti predodžbu za razvoj kvalitetne, suvremene turističke ponude koja integrira sve paške potencijale - baštinu, klimu, sol, blato...te umjesto osamljenosti i izoliranosti velikih turističkih kompleksa omogućuje društvene kontakte.

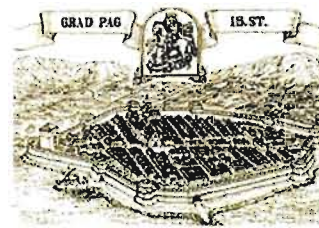

- POSTOJEĆI SADRŽAJI
- osnovna i srednja škola
 - privezište turističkih brodova
 - privezište brodova
 - parking
 - autobusna linija
 - trgovina
 - restoran - kafić
 - plaža
 - turistička zajednica

- KULTURNO-POVIJESNI SADRŽAJI
- stare gradske zidine
 - crkva Sv. Jurja
 - crkva Marijinog Uznesenja
 - kula Skrivanat
 - kula Kamerlengo
 - Knežev dvor
 - samostan Sv. Margarite
 - most Katine
 - magazini soli
 - Stari grad, crkva Sv. Marije

1

Stare gradske zidine

Stoljećima su Grad Pag opasavali visoki kameni bedemi s obrambenim kulama. Svrha utvrđenog grada bila je obrana stanovništva i obližnje solane. Pag je imao nekoliko ulaza. Danas je Kula Skrivanat spomenik porušenih bedema kao i sjeverni dio gradske jezgre gdje se može vidjeti ostatak gradskog bedema. Današnja zgrada gradske uprave je preuređena topovska kula. Tijekom rekonstrukcije gradske rive naznačene su konture porušenih bedema koje se linijski vuku sa pročeljima obližnjih zgrada i kafića.

2

Crkva sv. Jurja

Crkva sv. Jurja (XV. st.), zaštitnika grada nalazi se na sjeveru starih zidina. Bila je dio gradskog obrambenog zida koji je građen po nacrtima ili uz suradnju Jurja Dalmatinca.

3

Crkva Marijinog Uznesenja

Crkva Marijinog Uznesenja je trobrodna bazilika na centralnom gradskom trgu, izgrađena u 15. stoljeću. Njezini temelji su postavljeni 18. svibnja 1443. godine, istog onog dana kad su postavljeni temelji gradskih zidina i utvrda. Pročelje crkve je romaničko s gotičkim prozorima i portalom, a krase ga velika, raskošna rozeta s detaljima nalik paškoj čipki. U crkvi se čuva drveni gotički križ iz početka 15. stoljeća, koji je donesen iz Staroga grada.

4

Kula Skrivanat

Kula Skrivanat nalazi se na sjeverozapadnom dijelu stare gradske jezgre. Sagrađena je u 15. stoljeću kao snažna utvrda, i jedina je sačuvana u izvornom obliku od devet kula koje su branile grad Pag. Danas uz kulu prolazi šetnica.

5

Kula Kamerlengo

Kula Kamerlengo u izvornom obliku više ne postoji, na njenom mjestu nalazi se zgrada gradske uprave. Svrha joj je bila obrana jezgre grada i čuvanje glavnog gradskog ulaza, kao i zapadne zidine grada. Svojim strmim bedemima zadirala je ravno u more te tako onemogućavala pristanak brodova.

6

Knežev dvor

Knežev dvor iz XV. stoljeća nalazi se na glavnom gradskom trgu. Služio je kao sjedište otočke uprave za vrijeme vladavine Venecije u kojem je stolovao knez. U atriju Kneževog dvora je sačuvan je bunar s ukrašenim oknom i bogato ukrašen svod ulaznih vrata palače. Danas Knežev dvor tijekom ljetnih mjeseci služi za izvođenje raznih predstava, nastupa klapa, za potrebe Paškog kulturnog ljeta i sl.

7

Samostan sv. Margarite

Benediktinski samostan Sv. Margarite, s istoimenom crkvom i kapelom Sv. Nikole, smješten je uz zapadni dio gradskih zidina. Povijest Samostana počinje s muškom zajednicom u Opatiji Sv. Petra na Prosiki nekoliko stoljeća prije utemeljenja ženske u starom Pagu 1318 godine. U Pagu se od davnina časne sestre imale važnu ulogu. Poučavale su čipkarstvo, unutar samostana su postojale pučka škola i vrtić. Dijelile su najteže trenutke stanovnika Paga. Benediktinke su čuvarice su relikvijara Svetog Trna, te čudotvornog kipa Majke Božje od Staroga grada i raspela iz Crkvice sv. Ante Opata u Starome gradu, najvažnije paške svetinje. Više od tri stoljeća časne sestre benediktinke pripremaju slasnu i mirisnu deliciju zlatne paške prepečenice, baškotine.

8

Most Katine

Novosagrađeni most Katine (2010) zamijenio je most izgrađen još u XV. stoljeću. Dug je 30m, obložen bijelim kamenom, te namjenjen isključivo pješacima. Spaja staru jezgru Paga sa magazinima soli. Izveden je u dva plovno prohodna luka te zatvara pašku luku za male brodove od jakih udara bure. Tradicija ga veže uz paški karneval gdje se sa najvišeg luka tradicionalno spaljuje krivac za sve nedaće i probleme, a u Pagu poznatiji kao Marko (Lutka od slame).

9

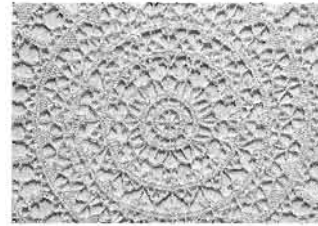
Magazini soli

Kompleks magazina izgrađenih od 17. do 19. stoljeća u kojima se skladištila sol koja se jedrenjacima (kasnije i željeznicom) dopremala s bazena. U njima se moglo skladištiti 22 000 tona soli. Magazini (skladišta) soli su zaštićeni spomenici industrijske arhitekture. Magazini su napušteni nakon što je osamdesetih godina prošlog stoljeća proizvodni pogon solane Pag preseljen.

10

Stari grad Pag

Stari grad Pag nalazi se kilometar južno od današnje gradske jezgre. Nekoć je imao cca 6.000 stanovnika, a danas je bogato arheološko nalazište i svetište. Sačuvana je Crkva sv. Marije u romaničkom stilu, te ruševine franjevačkog samostana. Unutar samostanskog dvora nalazi se bunar sa pitkom vodom koji je, prema legendi spasio Pažane od suše. Naime, Pažani su se obratili Majci Božjoj za spas i jednog jutra, nakon dugih molitvi, samostanski bunar je osvanuo pun vode i spasio ih od suše.

Čipka

- spominje se kao dio aktivnosti reda benediktinki već u 15. stoljeću za potrebe crkvenog ruha
- smatra se da je korijen paške čipke u Miken
- na Svjetskoj izložbi u Parizu 1937. osvaja zlatnu medalju
- carica Marija Terezija na svom dvoru imala ženu čiji je zadatak bio šivanje paške čipke
- gradonačelnik Frane Budak 1906. osniva Čipkarsku školu - od tog se razdoblja rade rozete za koje je sam Budak prikupio i izradio pedesetak nacrt
- tri izvorna oblika čipke: teg, rozeta i pokrivaca
- uvrštena na listu UNICEF-ove svjetske nematerijalne baštine
- sastavni dio identiteta grada i njegova imidža

Baškotin

- paška znamenitost posebne baštinske vrijednosti: zaštićen potvrdom izvornosti i jedan od simbola grada Paga
- proizvodi se više od 300 godina u samostanu Sv. Margarite
- nakon selidbe jedna obitelj poklanja peć koju koludrice koriste za proizvodnju raznih vrsta peciva
- inspiracija za recept u osušenom proizvodu koji je rješavao probleme prehrane pomoraca koji su doradile, poboljšale i dodale poseban postupak pečenja
- točan recept do danas obavijen velom tajne
- goste se dočekivalo baškotinima i bijelom kavom, a bilo kakvo obiteljsko slavlje bilo je nezamislivo bez baškotina

Paška nošnja

- do danas sačuvana u gotovo izvornom obliku
- muška: bijela košulja, bijele hlače i kraća crna jakna, svileni marama življe boje i mala crvena kapica
- ženska: bogatstvo izrade, boja i oblika, mnoštvo sitnih nabora haljina, paškom čipkom ukrašene prednje strane košulja, nakit
- posebnost: pokrivaca - uškrobljeno platno u obliku trokuta koje obacija glavu, rub ukrašen paškom čipkom, a na glavi je pridržavaju dvije zlatne igle
- po tvrdnjama pokrivacu je osmislio apotekar Renzo (Lorenzo Martelli) iz prve pol. 20. st. - sada jedan od tri registrirana zaštićena oblika paške čipke na listi UNESCO-ve baštine

Robinja

- tradicionalna pokladna predstava na Pagu se izvodi već stoljećima
- drama u stihovima
- radnja: potraga za djevojkom koju su oteli Turci
- na jednoj su strani Pažani obučeni u tradicionalnu narodnu nošnju, a na drugoj Turci obučeni u ratne turske odore
- u tekstu je izmiješana štokavica, čakavica i čakavica što je vjerojatno posljedica dugotrajnog usmenog prenošenja
- kroz dramu se zrcale povijesne, socijalne i kulturološke činjenice 15. i 16. stoljeća
- vrijedan dio naslijeđene kulturne baštine grada Paga, no njeno značenje nadilazi Pag jer je to jedina preostala pučka drama koja se izvodi u Hrvatskoj

Paško kolo

- pleše se uz zvukove limene glazbe
- igra se tri zadnja karnevalska dana - u nedjelju, ponedjeljak i utorak na središnjem gradskom trgu
- tradicionalno, pozicija u kolu bila je stvar prestiža: voditelji kola bili su viđeniji momci koji bi tu ulogu čuvali dok su god mogli dolaziti na tanac
- na paškoj Pjaci se u ples uključuje i staro i mlado

Paški tanac

- izvodi se uz pratnju instrumenta "mišnice"
- prikaz susreta djevojaka i mladića obučениh u pašku narodnu nošnju koji plesom, pljeskanjem ruku i okretima, privlače pažnju da bi na koncu zaplesali zajedno
- danas ga izvode samo članovi KUD-a Družina u doba karnevala te tijekom ljetnih mjeseci u sklopu "đira s KUD-om" te "Etno đira po gradu"
- Veli tanac istovremeno plešu sve generacije s oko 40 parova

Karneval

- ima tradiciju održavanja više od 80 godina, a ljetni karneval više od 50 godina
- zimski karneval je namijenjen domaćim stanovnicima
- započinje prve subote nakon blagdana Sveta tri kralja i traje do Čiste srijede i svake se subote organiziraju tanci
- zadnja tri dana karnevalska se zbivanja sele na središnji gradski trg
- ljetni karneval se održava zadnjeg vikenda u srpnju s ciljem obogaćivanja kulturno zabavne ponude u turističkoj sezoni

Statut grada

- statut grada Paga odobrila Mletačka republika 28.9.1433. godine - civilizacijski iskorak povijesnog značaja za cijelu Dalmaciju
- najvažniji povijesno-pravni dokument grada Paga, bio temelj rada paške gradske uprave i sudovanja do konca 18. stoljeća
- sadržaj podijeljen u šest knjiga i 68 poglavlja
- na naslovnici alegorijska slika ženskog lika (metafora Mletačke republike) koja u desnoj ruci drži mač, a u lijevoj vagu, oko lika 2 lava
- govori o društvenim odnosima i civilizacijskoj uređenosti jedne urbane cjeline koja se može smatrati dostignućem najvišeg europskog standarda tog razdoblja povijesti

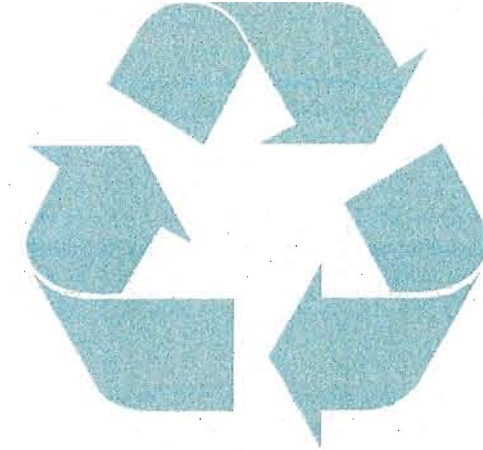
Kanat

- muški dvojac
- jedinstven glazbeni izričaj
- predajna baština koja svjedoči o načinu života kroz povijest, socijalnim odnosima, političkim događanjima, radovima na polju, kulturi, naslijeđu
- svakodnevni život na izvornom paškom jeziku

ODRŽIVA GRADNJA

SOL

LJEKOVITO BLATO

PRIRODNI POTENCIJALI LOKACIJE

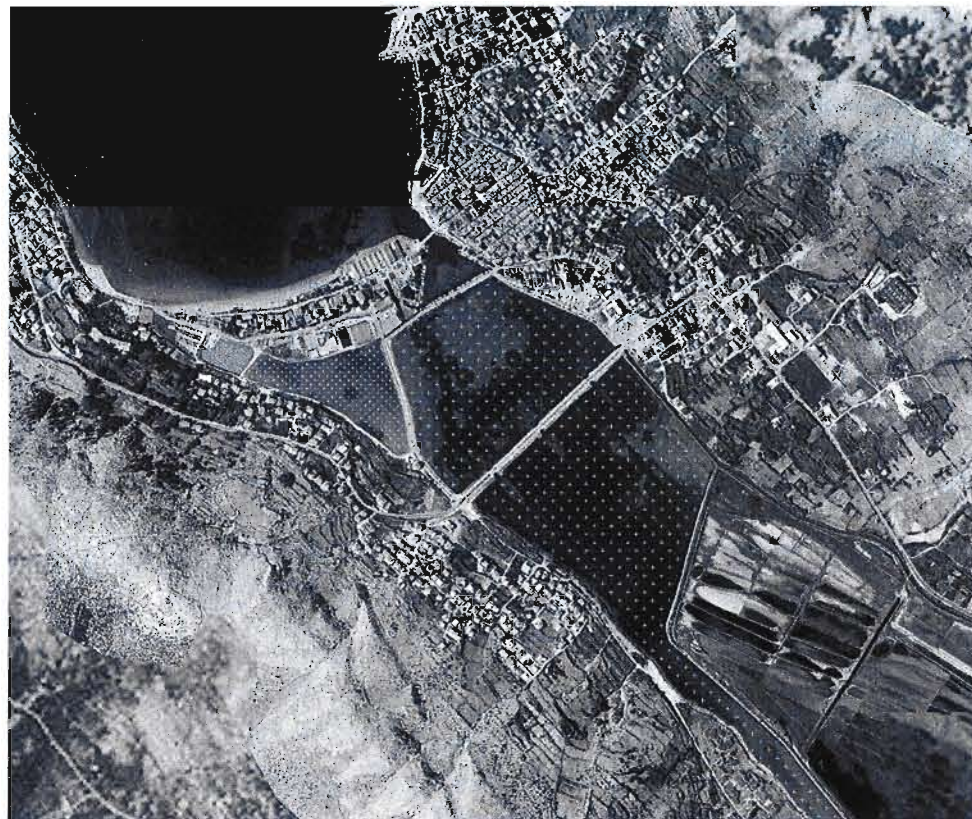
Specifičnost geografskog obilježja krajolika u kojem se smjestio i razvio grada Paga i rad vrijednih Pažana kroz stoljeća stvorio je ekološki sustav vrijedan divljenja s obvezom očuvanja. Kvalitetno korištenje prirodnih laguna za proizvodnju soli definiralo je povijest i razvoj samog grada, stoga možemo reći da je održivi način gradnje i održiva eksploatacija prirodnih resursa utkana u tradiciju. Otkriće novog vrijednog prirodnog resursa - ljevakovitog blata te potenciranje turističkog razvoja same lokacije, koja bi iskoristila date resurse u lječilišno-rehabilitacijske svrhe, neminovno donosi novu gradnju. Stoga smatramo imperativom da nova gradnja bude promišljena kao održiva i ekološki osvještana te da ničim ne ugrožava postojeći eko-sustav. U tu svrhu donosimo pregled prirodnih potencijala same lokacije i analizu trenutnih trendova u ekološkoj gradnji koji odgovaraju lokaciji, kao i mogućnost implementacije unutar budućeg projekta.

LJEKOVITO BLATO - PELOID

Grad Pag svojim geografskim položajem i činjenicom da je okružen lagunama s ljekovitim blatom posjeduje izniman potencijal kojim može obogatiti svoju turističku ponudu i ponuditi puno više od pasivne turističke sezone tijekom ljetnih mjeseci, te se etablirati kao važno odredište zdravstvenog turizma.

Naime, na južnom dijelu Paške uvale nalaze se velike količine ljekovitog blata iz skupine peloida, a najviše ga ima na Lokunji gdje se peloid prostire na površini od oko 20 000 m². Peloid na području Lokunje ima najveći potencijal jer nije pomiješan s pijeskom i šljunkom, kao na nekim drugim područjima.

Peloid je prirodan proizvod koji se koristi u terapijske svrhe. Sastoji od mješavine mineralne, morske ili jezerske vode s organskim i anorganskim tvarima, a njihovom nastanku prethodi dug niz godina raznih geoloških, bioloških, kemijskih i fizičkih procesa. Paško ljekovito blato nastajalo je tisućama godina u plitkim lagunama u kojima je pojačan salinitet. Sol je bitna jer sprječava truljenje prirodnog materijala. Spoj koji se dobije jedinstvenog je sastava, s optimalnim odnosom anorganskih materijala i ljekovitih organskih spojeva, a njegova ljekovitost dokazana je ne samo iskustvom nego i brojnim znanstvenim istraživanjima. Peloid se koristi za liječenje reumatskih oboljenja, križbolje i raznih dermatoloških bolesti, a najbolji rezultati postižu se u kombinaciji s kineziterapijom.

KORIŠTENJE

Osnovno korištenje mulja je sljedeće: nanosi se na oboljelo mjesto i pusti da se osuši i stvrdne. Najbolje djelovanje postiže se u kombinaciji s izlaganjem na suncu. Sunčeva toplina izvlači hlapljive sastojke iz blata, a ostatak difundira kroz kožu. Ukoliko je vanjska temperatura preniska, za korištenje tijekom cijele godine moguće je koristiti tople kupke u kombinaciji s IR grijalicama. Nakon sat ili dva se skida jednostavnim ispiranjem ili ulaskom u more. S obzirom da se oksidacijom sastojci ljekovitog blata raspadaju važno je da se koristi svježi mulj. Upravo radi toga svojstva vrlo je teško osigurati vađenje mulja i transport na neku drugu lokaciju bez da peloidi izgube ljekovita svojstva.

OBNAVLJANJE PELOIDA

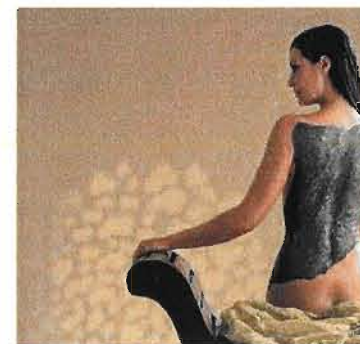
Peloid može obnoviti svoja ljekovita svojstva, no proces obnove traje oko 60 godina, tako da se preporuča ispirati mulj tamo odakle ga se i uzelo. Danas se mulj često neispravno koristi, odnosi se kantama ili ga se ne vraća u bazen na bioremedijaciju (vraćanje peloida u biološki ciklus kojim će se povratiti ljekovita svojstva), čime se nanosi nepopravljiva šteta, i nepravilnim korištenjem smanjuje količina mulja na Lokunji. Zato je potrebno čim prije osmisliti i prakticirati održivi način korištenja peloida s ciklusima izmjene putem kojeg će se svježi mulj aplicirati na pacijentima, a upotrebljeni vraćati u lagunu na određenom mjestu, te se potapanjem podvrgnuti procesu bioremedijacije. Treba ispitati mogućnost da se mulj koji se koristi na javnom kupalištu na otvorenom koristi in situ, a u unutrašnjim prostorima lječilišta mogao bi se koristiti mulj koji se doprema s lokaliteta jugozapadno od polja soli, radi izbjegavanja interferencije kupališnih sadržaja i izvačenja peloida.

POTENCIJAL

Najbolji rezultati u liječenju spomenutih bolesti bolesti postižu se kombinacijom primjene ljekovitog mulja i kineziterapije koja uključuje tjelesne aktivnosti, fizikalne terapije, masaže, topli oblozi... Uz to, Pag pruža idealne mikroklimatske uvjete za ciljanu skupinu pacijanta - blaga klima, niska vlažnost zraka, velik broj sunčanih dana u godini, korištenje soli i haloterapije. Za to bi izgradnja lječilišnog centra sa smještajnim kapacitetom bila odlična nadopuna ovom sadržaju, koji bi ne samo upotpunio ponudu grada Paga, nego ga pozicionirao kao odredište zdravstvenog turizma, te produžio turističku sezonu. Osim toga, u Hrvatskoj postoji evidentan nedostatak takvih sadržaja. Zapadni dio uvale Lokunja trebalo bi urediti kao kupalište (postaviti pontone za mazanje, sunčanje i ispiranje, sanitarije, tuševe i kabine za presvlačenje) te omogućiti ljudima slobodno korištenje.

Osim medicinske primjene peloidi se upotrebljavaju i u kozmetičkoj industriji. Peloidne maske omekšavaju kožu, učvršćuju je i hidratiziraju, te smanjuju bore. Uz najjednostavniji način primjene u kozmetičkim tretmanima (maske za lice, oblozi) poznati su uspješni svjetski primjeri korištenja peloida u proizvodnji organske kozmetike (AHAVA kozmetika s blatom iz Mrtvog mora, W&S (Water and Salt) - Švicarska, BDK Laboratory's Peloid Complex® - Latvija, BrentaKer - Italija (Dolomiti)...)

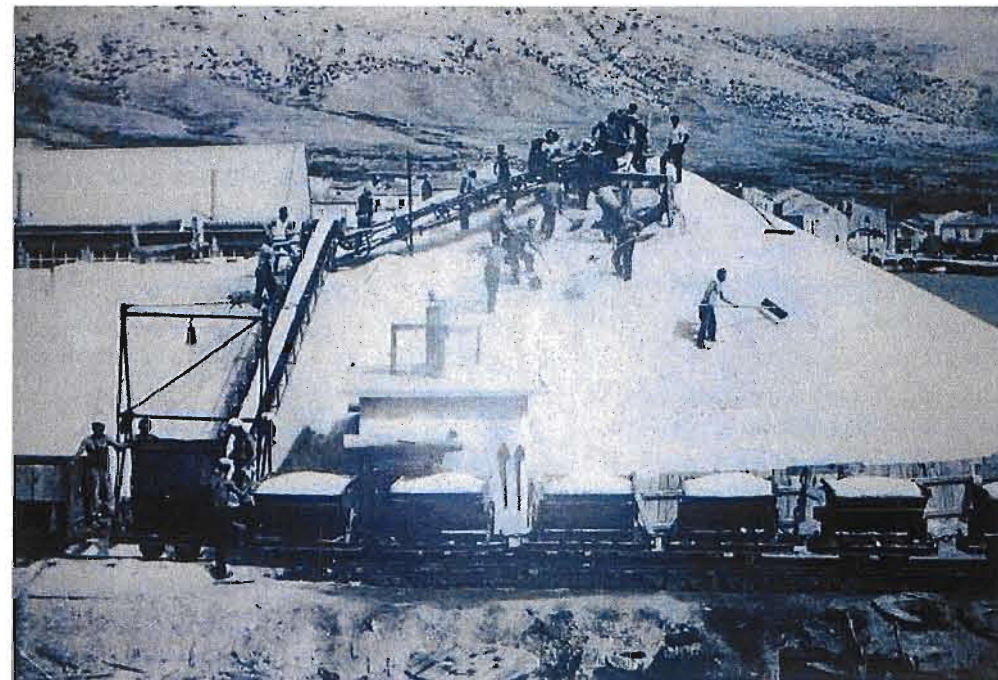

SOL

Sol, namirnica presudna za život od pamtivjeka, usko je povezana sa povijesnim razvojem i doživljajem geografske specifičnosti otoka Paga. Izvrsni, na području Dalmacije gotovo jedinstveni uvjeti za proizvodnju soli, bili su glavni razlozi da se već 999 g. u pisanim dokumentima Zadarskog plemstva spominje paška proizvodnja soli. Plitka, površinom velika paška uvala, podložena neupojnom glinom i ilovačom djeluje kao prirodni bazen za povećanje saliniteta morske vode. Zatim, na podneblju s velikim brojem suhih sunčanih dana, a potpomognuto vrlo vjetrovitom, burnom klimom vrši se isparavanje morske vode za kojom ostaje vrlo kvalitetna morska sol.

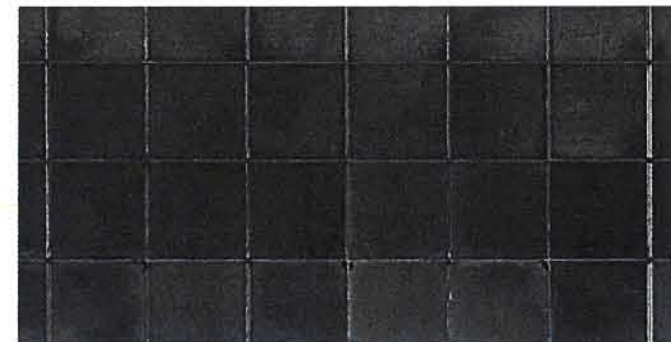
Tijekom posljednjeg milenija sol se definirala kao najpouzdaniji paški izvozni artikal te svaka naredna vlast (Mletačka, Austro-Ugarska, itd.) povećava kapacitete proizvodnje soli, grade se nova slana polja, bazeni, uzastopno dograđuju magazini za njeno skladištenje, a godine 1909 otkupljuje se niz malih privatnih solana i centralizira se proizvodnja u suvremenijem pogonu. Posljednja modernizacija 1980 g. uvrštava pašku Solanu u društvo suvremenih proizvodnih kompleksa.

Danas paška polja soli obuhvaćaju površinu od 1.825.800 m², u više od 2100 bazenskih polja.

SLANA POLJA

Nepregledan ukroćeni krajolik paških slanih polja, specifična je znamenitost ljudskog rada. Osebjuna geometrija bazena te doživljaj raznih frakcija i granuloma nastalih prirodnim isparavanjem soli povezuje promatrača s poznatim proizvodom. Iako se standardno ubiranje soli danas vrši strojno, šetnjom nasipima moguće je vidjeti kako se ubire cvijet soli (fleur de sel), posljednji oblik cijenjene soli koji se proizvodi na tradicionalan način - čestice soli skidaju se ručno s vrha prirodno isparenog slanog polja.

KORIŠTENJE SOLI U ZDRAVSTVENOM I LJEČILIŠNOM TURIZMU

Jedan od važnih dijelova ponude mnogih lječilišta svakako su WELLNES i SPA sadržaji koji objedinjuju različite vrste terapija i tretmana. Kvaliteta pojedine lokacije odražava se i u specifičnosti ponude, odnosno tretmana za koje se koriste proizvodi koji su autohtoni i kvalitetni. Specifičnost Paga omogućuje bogatu primjenu prirodne autohtone morske soli u HALOTERAPIJI.

HALOTERAPIJA

(grč. Halo - sol) je terapijska metoda koja se zasniva na doziranom boravku u posebno dizajniranoj SLANOJ SOBI koja je izrađena iz prirodne soli, a služi za tretman kroničnih i alergijskih poremećaja.

KORISTI OD HALOTERAPIJE:

- potpuno prirodna i bez nuspojava, klinički ispitana i potvrđena kao djelotvorna
- liječi različite bolesti te jača organizam i fizički i psihički
- olakšava i liječi respiratorne i kožne tegobe
- pročišćava dišne puteve te pomaže kod kroničnih alergija
- povećava opći imunitet
- olakšava mentalne tegobe kao što su kronični umor, iscrpljenost, napetost, stres

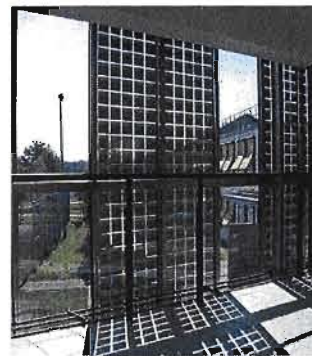
SLANA SOBA

Slana soba je imitacija prirodne slane spilje sa njenom ljekovitom mikroklimom. Zidovi pod i strop obloženi su solju, a zrak je zasićen suhim, raspršenim, finim česticama soli. Glavni ljekoviti čimbenik slane sobe su mikro čestice slanog AEROSOLA koje nose kinetičku energiju dobivenu nakon drobljenja u solnom generatoru. Halogeneratorom se upuhuju mikro čestice suhog aerosola koji negativno ionizira zrak i zasićuje ga elementima. Visoka koncentracija kristala soli, koji djeluju kao prirodni ionizatori, poboljšavaju kvalitetu zraka jer proizvode negativne ione koji se nalaze samo na moru, kod slapova, te neposredno nakon oluje.

SUNCE

Sunčeva energija je pojam koji obuhvaća zračenje svjetlosti i topline sa Sunca. Ljudi tu energiju koriste od drevne povijesti upotrebom raznih neprestano napredujućih tehnologija. Sunčeva energija odnosi se prvenstveno na Sunčevo zračenje za praktičnu primjenu. Iako, sve obnovljive izvore, osim geotermalne i plime i oseke, pokreće sunce. Upotrebljava se samo neznatan dio raspoložive sunčeve energije. Sunčeve tehnologije široko se karakteriziraju kao pasivna ili aktivna sunčeva, ovisno o načinu prikupljanja, pretvaranja i raspoređivanja sunčeve svjetlosti. Aktivne sunčeve tehnike uključuju primjenu fotonaponskih ploča i sunčeva toplina kolektora (s električnom ili mehaničkom opremom) kako bi se sunčeva svjetlost pretvorila u iskoristive proizvode. Pasivne sunčeve tehnike uključuju orijentaciju zgrada prema suncu, odabir materijala s povoljnim svojstvima termalna masa ili svjetlosnim svojstvima raspršenja, te oblikovanjem prostora u kojima zrak prirodno kruži.

Sunčeva svjetlost može se pretvoriti u električnu energiju upotrebom fotonaponskih ćelija, koncentrirajući sunčevu energiju raznim eksperimentalnim tehnologijama. Fotonaponske ćelije uglavnom se upotrebljavaju za napajanje malih i srednje velikih potrošača, od kalkulatora kojega napaja jedna ćelija do kućanstava nespojenih na električnu mrežu sa čitavim fotonaponskim sustavom. Kao varijabilan izvor, sunčeva energija zahtijeva pričuveni izvor koji djelomično može biti snaga vjetra. Mjesna pričuva obično se postiže baterijama dok elektroenergetska mreža upotrebljava pumpanje vode u hidroakumulacije (reverzibilne hidroelektrane, primjerice RHE Velebit). Solarni fotonaponski sustavi su ekonomski isplativi te vrijeme povrata investicije iznosi od 5 do 13 godina, ovisno o lokaciji i ostalim specifičnostima.

Cijena sustava kreće se od 3,5 do 5 eura po wattu (W) instalirane snage. Prema trenutnačno važećem Zakonu o tržištu električne energije za umrežene fotonaponske sustave zagarantirana je poticajna cijena otkupa proizvedene i predane električne energije po kilowattsatu (kWh).

Solarni kolektori pretvaraju sunčevu energiju u toplinsku energiju vode (ili neke druge tekućine). Solarni sustav sastoji se od solarnog kolektora, spremnika vode i regulacije. Solarni je sustav zatvoreni sistem koji pretvara direktna difuzna sunčeva zračenja u toplinu. Solarnim kolektorom se, uz pomoć pumpe za cirkulaciju solarne tekućine, prikuplja toplina koja se preko izmjenjivača topline odvodi u spremnik, a iz spremnika se topla voda prenosi dalje u kuću ili se akumulira u spremnike za daljnje dogrijavanje. Solarni kolektori su vrlo korisni i kod grijanja bazena. U tom slučaju, temperatura vode je niska i jednostavnije je održavati temperaturu pomoću otvorenih sistema grijanja. Na takav način optimalna temperatura bazena održava se nekoliko tjedana više u godini nego bez sistema grijanja vode. Postoje i kolektori koji direktno griju zrak. Ti sustavi cirkuliraju zrak kroz kolektore i na taj način prenose velik dio energije na zrak. Taj se zrak kasnije vraća u grijanu prostoriju i na taj način se održava temperatura u prostoriji. Kombinacijom grijanja zraka i grijanja vode može se postići vrlo velika ušteda. Za dobivanje toplinske energije putem solarne energije potrebno je imati adekvatno mjesto za smještaj solarnih kolektora. Najučinkovitija mjesta za solarne kolektore su krovovi s pogledom prema jugu (može i JI i JZ), ali isto tako i ravni krovovi. Ako se solarna energija koristi samo za pripremu tople vode, potrebno je 1-1,5 m² kolektorske površine po osobi, no ako se solarni sustav koristi za dogrijavanje u sustavu grijanja, onda je preporuka minimalno 2,5 m² kolektorske površine po osobi.

Svi izneseni podaci ukazuju na velike mogućnosti primjene novih tehnologija u budućoj gradnji koje mogu donjeti elektroenergetsku neovisnost i ekonomsku isplativost.

POTENCIJAL OTOKA PAGA

Zahvaljujući svom geografskom položaju, otok Pag obiluje sa 2 268 sunčanih sati prosječno u jednoj kaledanarskoj godini te prosječnom temperaturom od 15,3 C°. Time su ispunjeni svi preduvjeti za korištenje fotonaponskih ćelija u svrhu pretvaranja sunčeve u električnu i toplinsku energiju. Prema najnovijim istraživanjima, ovim putem se može pokriti do 65 % potreba jednog objekta za toplinom. Niz natječaja koji sufinanciraju bespovratnim sredstvima ovakve vrste investicija dodatni je poticaj za promišljanje o načinu i vrsti opskrbljivanja novoplaniranih objekata energijom.

Izvori: <http://www.fotonaponskisolarnisustavi.com/energija/fotonaponske-celije.html>, <http://www.zadarskilist.hr/clanci/26072011/solarnom-energijom>

VJETAR

Od svih prirodnih pojava koji obilježavaju lokaciju najprisutniji je vjetar, posebice bura. Svojom udarnom jačinom ostavlja jaku impresiju, a svojim smjerom donosi svjež zrak s Velebita i čisti nebo od oblaka ostvarujući plavetnilo vrijedno divljenja. Ostali vjetrovi, poput popodnevnog maestrala koji donosi svjež zrak u ljetnim sparinama, upotpunjuju sliku. Stoga inkomponiranje eolnih elementa daje autohtonu dimenziju planiranom zahvatu.

MOGUĆNOST UPOTREBE VJETRA KAO IZVORA ELEKTRIČNE ENERGIJE

Vjetroeletana je obnovljivi izvor električne energije pokretan kinetičkom energijom vjetra. Povijest korištenja energije vjetra veže se uz pokretanje brodova s jedrima preko milinova koji su prvi upotrebljavali energiju vjetra u mehanički rad za mljevenje. U modernim vremenima dolaskom i izumom električne energije, počinju se upotrebljavati u svrhu proizvodnje iste, no tek u zadnja dva desetljeća, zbog sve većeg zagađenja okoliša počinju svoj značajan uzlet i danas predstavljaju jedan od glavnih izvora energije za blisku budućnost.

Vjetropotencijal je najvažniji čimbenik za izbor položaja vjetroeletane. To su, zapravo, karakteristike vjetra na pojedinoj lokaciji. Najvažnija karakteristika je srednja godišnja brzina vjetra na određenoj visini iznad tla. Na temelju analize izmjerenih podataka u određenom vremenskom razdoblju (minimalno 1 godina) izrađuje se studija izvodljivosti u kojoj se određuje veličina i broj vjetroatagregata, odnosno optimalni kapacitet lokacije. Prema navedenim čimbenicima, idealna vjetroeletana je ona koja je smještena na mjestu koje ima povoljan vjetropotencijal, nalazi se blizu električne mreže, ima dobar cestovni pristup, a njezina gradnja je u skladu s namjenom prostora i s uvjetima zaštite okoliša.

Srednja brzina vjetra na Jadranskom moru u obalnom i otočnom pojasu kreće se od 3 do 6 m/s. U godišnjem hodu najveća srednja brzina vjetra javlja se u siječnju ili veljači. To su ujedno mjeseci s najviše bure. Jugo u jadranskim ciklonama može znatno povišiti srednju brzinu vjetra u rano proljeće ili kasnu jesen. Srednja je brzina vjetra najmanja u srpnju i kolovozu, kad je i vrijeme najstabilnije. U blizini obale pojavljuje se vjetar jačine 6 ili više bofora (Bf) do 40 dana godišnje. Vjetar iznad 8 Bf mnogo je rjeđi. Kako Jadran ne obiluje jakim i olujnim vjetrom, pogodan je za iskorištavanje energije vjetra. Tome u prilog govori i činjenica što se određeni smjerovi vjetra često javljaju i dugo traju. Najčešći vjetrovi su bura i jugo. Ti vjetrovi koji se po smjeru razlikuju za 90 stupnjeva, pušu tijekom cijele godine. Osobito su učestali u hladnijem dijelu godine, kad su im i brzine veće. Potencijal ova dva najzastupljenija vjetra u Hrvatskoj nije moguće u potpunosti iskoristiti. Naime, vjetrovi ovakvog tipa vrlo često imaju jake udare (preko 100 km/h) i velike oscilacije u brzini, što ne samo da nije moguće iskoristiti za proizvodnju električne energije, nego i dodatno povećava zahtjeve za mehaničku stabilnost vjetroturbina. Zato se biraju lokacije na kojima bura i jugo rijetko dosežu orkansku snagu. Nažalost, atlas vjetra u Hrvatskoj ne postoji, kao ni karte vjetra. Stoga se za određivanja položaja vjetroeletane uglavnom dogovaraju posebna mjerenja.

POTENCIJAL OTOKA PAGA

Otok Pag svojim geografskim položajem ima veliki vjetropotencijal, o čemu i svjedoči nedavna izgradnja vjetroeletane. Vjetroeletana Ravne 1 na otoku Pagu nalazi se u blizini grada Paga, iznad paške solane. Hrvatska tvrtka Adria Wind Power izgradila ju je u kolovozu 2004. godine. Vjetroeletana instalirane snage 5,950 kW sastoji se od 7 Vestasovih vjetroatagregata od 850 kW. Srednja godišnja brzina vjetra iznosi oko 6,4 metra u sekundi. Promjer lopatica je 52 m. Na predmetnoj lokaciji stoga predlažemo izvedbu pokaznog vjetroparka koji bi doprinio djelu opskrbljivanja novoplaniranih objekata, ali bi ponajviše označio taj prirodni fenomen vjetra u vidu vjetroatalacije kao svojevrsne turističke atrakcije.

Izvori: <http://hr.wikipedia.org/wiki/Vjetroeletana>, <http://www.vjetroeletane.com/vjetroeletane-u-regiji/234-vjetroeletana-ravne-1-pag>

TRSTIKA

GENIUS LOCI / DIO SPECIFIČNE SLIKE PAŠKOG AMBIJENTA

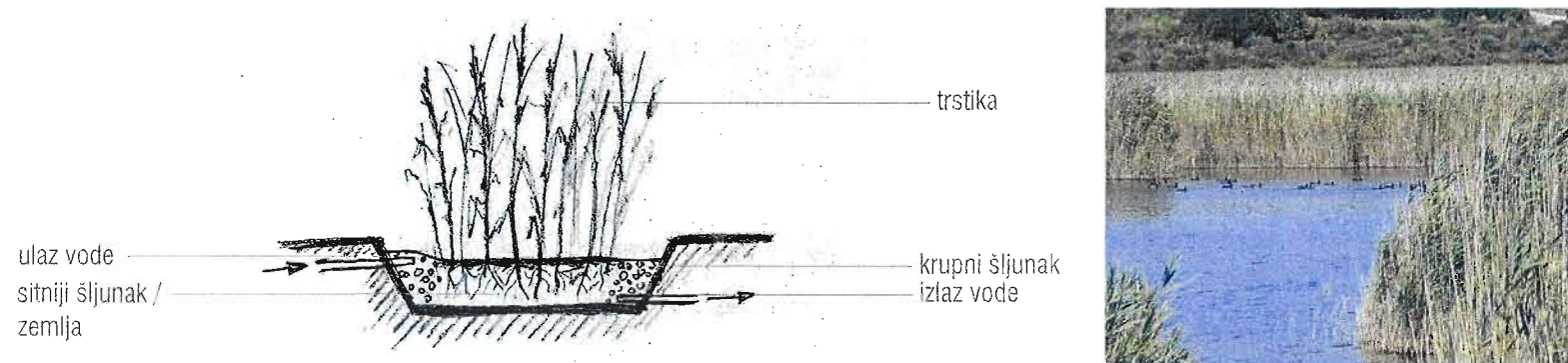
Trstika je svojom markantnom pojavnošću neizostavni element u cjelokupnoj slici pašog ambijenta. Ukazuje na osobitosti krajolika kao što su postojanje slatkovodnih izvora.

Osim što se pojavljuje kao samonikla biljka, odavno je presađivana i korištena kao prirodni zaklon vinogradima i drugim korisnim biljnim kulturama protiv udara bure. Upotreba trstike kao barijere izravnim udarima vjetra mogao bi biti i zanimljiv, prepoznatljiv te dosada ne pretjerano eksploatiran element u uređenju mikroambijenata pojedinih urbanih javnih prostora.

MOGUĆNOST UPOTREBE TRSTIKE KAO PROČIŠĆIVAČA VODE

Trstika je inače jedna od glavnih biljnih vrsta koje se koriste u tretmanu bioremedijacije, tj. fitoremedijacije vode. Bioremedijacija je upotreba mikroorganizama pri uklanjanju zagađivača.

Sustavi s nasadima trske u svrhu pročišćavanja, kao relativno jednostavni, izdržljivi i jeftini, postaju vrlo popularni za tretiranje otpadnih voda iz proizvodnih pogona i domaćinstava, kao i vode rječnih rukavaca. Takvi sustavi pojavljuju se u različitim varijacijama, ovisno o konkretnoj namjeni, potrebnom kapacitetu, konfiguraciji terena, vrsti onečišćenja i ostalim čimbenicima. U standardnom jednostavnijem obliku to je plitki nepropusni bazen ispunjen različito granuliranim šljunkom iz kojeg raste trstika (ili druge makrofite biljke) u koji voda s jedne strane ulazi, s druge se ispušta. Pročišćavanje je omogućeno mikroorganizmima te fizičkim i kemijskim svojstvima trstike i čvrstog medija u kojem raste.

Najvažniji aspekt procesa čine mikroorganizmi koji koriste organske spojeve kao izvor ishrane, a na njihovu aktivnost utječu i trstika i čvrsti medij. Specifično svojstvo trstike, koje joj omogućuje rast u blatu bez kisika kao i proces pročišćavanja, je opskrba korijena kisikom kroz stabljiku. Rastom i širenjem korijenja (rizoma) stvara se zapravo sustav kanalića kroz substrat, koji također prenose kisik. Taj kisik također koriste mikroorganizmi. U ovakvom sustavu pojavljuju se, osim aerobnih, i anaerobni uvjeti rezultirajući tako velikom raznolikošću mikroorganizama što poboljšava kapacitet biološkog aspekta djelovanja sustava. Osim biološki, pročišćavanje se vrši i fizički (filtracijom) te kemijski (taloženjem).

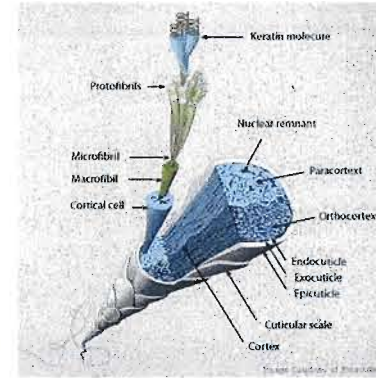
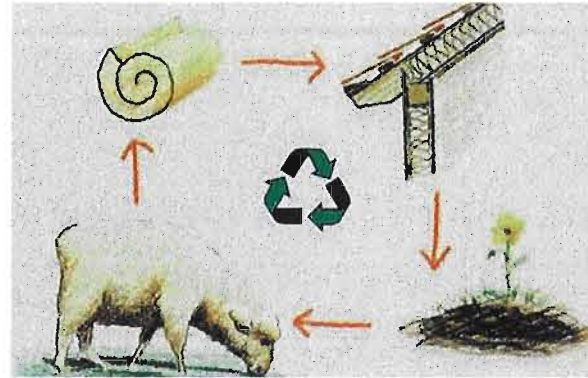
Predmetna lokacija uvale Lokunja zasigurno nije slučaj koji bi trebao ovakvu klasičnu veziju sustava namijenjenu znatno onečišćenim vodama s linearno usmjerenim protokom, bez stalne prirodne izmjene.

S druge strane, morsko područje koje je dio ove studije zbog izražene zatvorenosti ima usporenu frekvenciju izmjene mora, a planirano uređenje kupališta znatno bi uvećalo broj korisnika. Iz tog razloga opisano svojstvo trstike da na razini mikroorganizama pospješuje čistoću vode, na predmetnoj lokaciji treba sagledati kao potencijalnu dodatnu kvalitetu koja se dobiva implementacijom biljke u uređenje vanjskih prostora.

S obzirom na ukorijenjenost trske u paški ambijent, spomenuti sustav mogao bi imati kvalitetnu i raznovrsnu primjenu na širem području obuhvata u smislu održivog, ekološkog rješavanja problema otpadnih, sivih i oborinskih voda.

OVČJA VUNA

S obzirom na tradicionalnu orijentiranost otoka Paga na ovčarstvo, u domeni promišljanja potencijala iskorštavanja ekološki održivih resursa, logičnim se nameće pitanje mogućnosti iskorištavanja ovčje vune u tom smislu. Popularnost vune kao izolacijskog materijala u svijetu je u porastu zbog mnogih prednosti pred umjetnim materijalima, između ostalog, zbog obnovljivosti, zdravstvenih razloga, učinkovitosti. Svakako je bitno spomenuti da se vuna ne koristi u te svrhe u svom sirovom obliku, već zahtjeva preradu te je ovdje spominjemo kao mogućnost za buduća promišljanja materijala u gradnji.

VUNA KAO TOPLINSKI IZOLATOR

Ovčja vuna vrlo je efikasna kao izolacijski materijal niske vodljivosti. Spada u ekološki održive resurse i može se reciklirati.

Prikupljena prirodna vuna isprana je nekoliko puta da bi uklonili lanolin te se zatim miješa sa poliesterom koji pomaže da zadrži svoj oblik. Zamotuljak vune općenito sadrži 85% vune pomiješane s 15% poliestera. Ovčja vuna je prirodno vlakno dobiveno od potpuno obnovljivog resursa.

Čišćenje, izlaganje zraku i toplinska obrada vezivanja tijekom proizvodnje troši minimalnu energiju. Ona koristi samo 14% energije koja se inače koristila za proizvodnju izolacije od staklene vune.

Ovčja vuna je higroskopna i stoga će apsorbirati i osloboditi vodenu paru ne narušavajući njezinu toplinsku efikasnost. Kod hladnog vremena, ovčja vuna apsorbira toplinu iz vlage u zraku što joj omogućuje da se smanji gubitak topline iz zgrade. U toplo vrijeme, oslobađanje vlage ima učinak hlađenja na vlakna koja smanjuje protok topline u zgradi.

Ovčja je vuna uobičajeno dostupna u zamotuljcima u širini od 400 mm ili 600 mm, te u tri debljine: 50 mm, 75 mm i 100 mm. Pogodna je za toplinsku izolaciju tavana, potkrovlja, drvenih zidova i drvenih podova.

Ovčja vuna može se rezati veoma lako sa ostrim nožem ili škarama i ne zahtijeva nikakvu zaštitnu opremu za instalaciju. Prilagođava se obliku potkrovlja, greda i čavala, te osigurava trajnu prilagođenost. Kada se ispravno instalira zadržava svoju nisku gustoću i toplinsku izvedbu te će imati životni vijek više od 50 godina.

Ovčja vuna je potencijalno osjetljiva na glodavce te im može služiti kao materijal za gniježđenje ali zamotuljci vune se tretiraju sa insekticidom od moljaca ili kukaca.

Vuna ima višu vatrootpornost od celuloze i celularno plastičnih izolatora. Topi se kada dođe u dodir sa izvorom plamena ali bi se trebala sama i ugasiti. Tretirana je sa neopasnim vatrootpornim sredstvom kako bi poboljšala svoju vatrootpornost, zapaljivost i površinu širenja plamena.

Ovčja vuna ima izolacijska svojstva koja su ekvivalent izolaciji od mineralne vune. Ukupna debljina izolacijskog materijala od 250 mm, kada je postavljen na mjeru u podu potkrovlja, imati će U-vrijednost od 0,16W/m²K.

Niska toplinska vodljivost zamotuljka ovčje vune je 0,039W/m K na 10°C, što je slično ostalim vlaknastim izolatorima.

U Velikoj Britaniji, kada se uspoređuju toplinske vrijednosti izolacijskog materijala, važno je zapamtiti da najuspješniji materijal je onaj sa najmanjom vrijednosti toplinske provodljivosti.

Izvor: www.lowenergyhouse.com

ANALIZA LOKACIJE

Razvijan kao sastavni dio pogonskog ciklusa proizvodnje soli, predio Prosika konstatno mijenja svoju fizionomiju. To je značilo nasipavanje, preoblikovanje infrastrukturne i poboljšanje prometne mreže, u ovisnosti o potrebi određenog razdoblja. Uz prvotnu funkciju, skladištenje soli, kroz stoljeća razvile su i stambene, sportsko-rekreativne zone koje su promijenile način korištenja prostora.

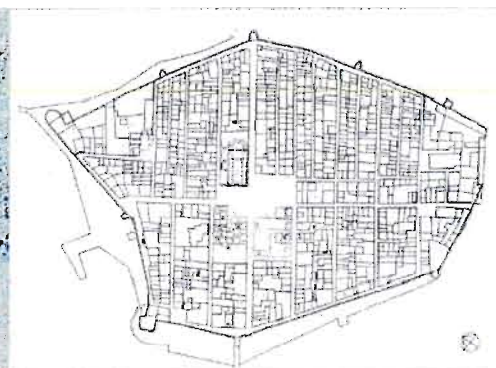
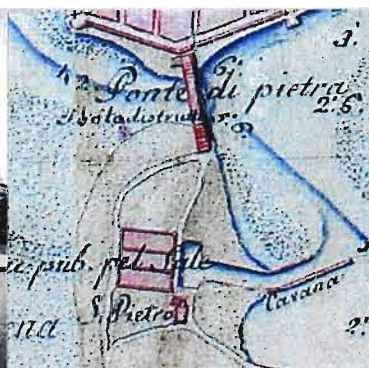
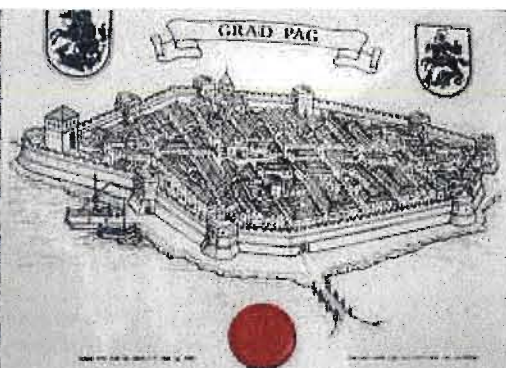
Ipak, unutar takvih promjena iskristalizirali su se neki sadržaji kao glavni nosioci identiteta. To su prvenstveno markatni magazini soli te gradska plaža. Dok plaža ima kontinuitet korištenja, sami magazini su se prvi put u svojoj povijesti našli van funkcije. To je dovelo do promišljanja o budućnosti cijelog predjela Prosika za koju je potrebno napraviti prodobnu analizu trenutnog stanja.

POVIJESNI RAZVOJ I. Faza - 17 st.

- 1443-73. izgradnja renesansnog grada Paga po planu Jurja Dalmatinca
- do 1553. sol se skladištila "in Terravecchia" u Starom gradu
- glavni kanal "Fusa" koristio se za dovoz soli iz uvale duge 5 milja
- 1632. izgradnja trećeg magazina soli od Venecijanske vlasti
- 3 magazina su bila krštena imenima: Sv. Petar / Sv. Marka / Sv. Pavao

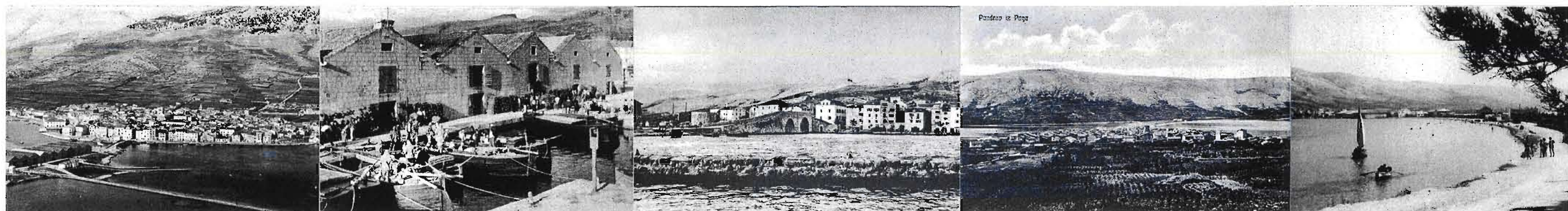

*Razvojne faze izrađene su na temelju dostupne fotodokumentacije i ne prikazuju egzatnu rekonstrukciju, već pretpostavljeno stanje koje ukazuje na glavne promjene unutar obuhvata

POVIJESNI RAZVOJ II. Faza - 19 st.

- 1845. Austrija je sagradila novih 6 magazina po uzoru na stare
- imenovani su: Ferdinando / Franceso Giuseppe / S. Paolo / S. Marco / S. Pietro / Lodovico / Giovanni Battista / Ferdinando Massimiliano
- 1855. nakon niza epidemija su srušene gradske zidine i kule iz sanitarnih razloga
- širi se sprud nasipavanjem zapadno od magazina i započinje gradnja objekata

*Razvojne faze izrađene su na temelju dostupne fotodokumentacije i ne prikazuju egzatnu rekonstrukciju, već pretpostavljeno stanje koje ukazuje na glavne promjene unutar obuhvata

POVIJESNI RAZVOJ LOKACIJE

POVIJESNI RAZVOJ III. Faza - 20 st.

- nakon Prvog svj. rata (1914-18) izgrađen je vodovod, kanalizacija
- začeci turizma s 3 hotela, prvi turistički prospekt Paga tiskan 1929.
- Drugi svj. rat (1941-45) zaustavio je gospodarski razvoj grada Paga
- 60-tih turizam se razvija kao središnja grana, a grad se urbano širi van povijesne jezgre
- sol se prenosi željezničkim trakom, uređuje se plato ispred magazina i grade objekti

*Razvojne faze izrađene su na temelju dostupne fotodokumentacije i ne prikazuju egzatnu rekonstrukciju, već pretpostavljeno stanje koje ukazuje na glavne promjene unutar obuhvata

POVIJESNI RAZVOJ LOKACIJE

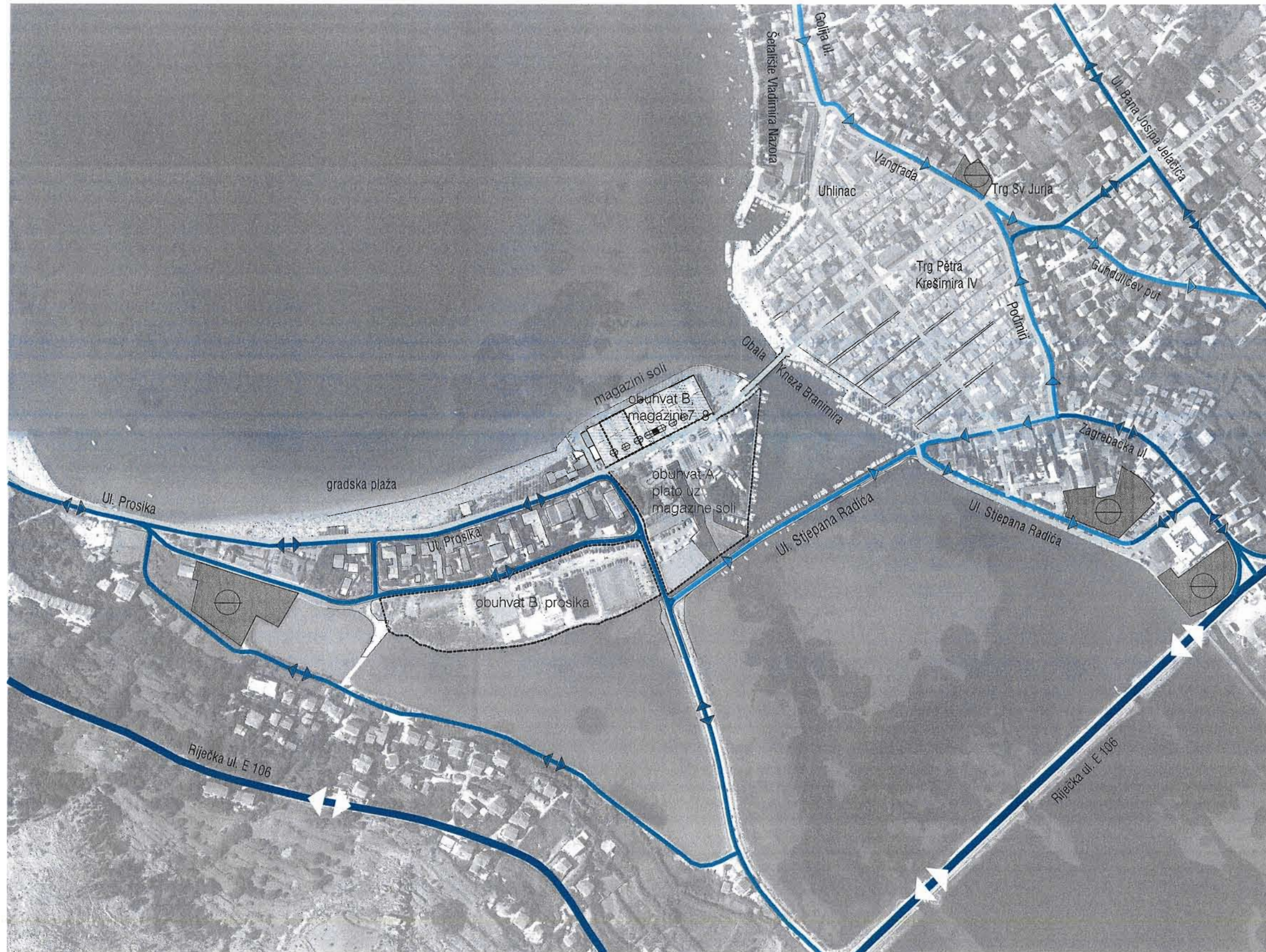
POVIJESNI RAZVOJ LOKACIJE

POVIJESNI RAZVOJ IV. Faza - 21 st.

- magazini već duže vrijeme ne služe izvornoj svrsi, dijelom su zapušteni a dijelom su neadekvatno prenamjenjeni (skladište, muzej soli, trgovina)
- izgradnja nove prometne trase koja zaobilazi gradsku jezgru i sprud s magazinima
- uređen je središnji gradski trg, preuređena je gradska riva, a 2010. restauriran je pješački mosta između gradske jezgre i magazina

*Razvojne faze izrađene su na temelju dostupne fotodokumentacije i ne prikazuju egzatnu rekonstrukciju, već pretpostavljeno stanje koje ukazuje na glavne promjene unutar obuhvata

Poluotok Prosika prirodna je veza između stare jezgre grada i novijih naselja Vodice, Bošana i Lokunja. Iako glavna prometnica E106, koja je glavna uzdužna prometnica na razini otoka Paga zaobilazi poluotok, većina gradskog automobilskeg prometa koristi prometnice koje vode preko poluotoka. Automobilski promet većinom se odvija preko nasipa Ul. Stjepana Radića i Ul. Put Starog grada te nadalje preko dva odvojka Ul. Prosike prema gradskom naselju Vodice i dalje prema Novalji.

PROBLEM 1

Atraktivni sadržaji poluotoka Prosika neadekvatno su pješački povezani s prostorom stare gradske jezgre; posebno u dijelu glavne pješačke osi koja prolazi uz magazine s obje strane te uzduž gradske plaže gdje ne postoji pješački put adekvatnog profila. Također, ne postoji uređeni pješački prospekt uzduž južne obale prosike, od pješačkog mosta katine do kraja uvale Lokunja i gradske plaže.

PROBLEM 2

Na poluotoku Prosika nalazi se nekoliko javno-društvenih prostora visoke frekvencije posjeta od strane građana Paga te mnogobrojnih turista: gradska plaža te sklop magazina soli koji udomljuju brojne javno društvene sadržaje. U ljetnim mjesecima koji broje najveći broj posjetitelja, promet se odvija otežano, a očit je i kronični nedostatak parkirnih kapaciteta te stihijsko parkiranje umanjuje kvalitetu potencijalno atraktivnih prostora.

PROBLEM 3

Oživljavanjem područja obuhvata primjerenim javno društvenim sadržajima u obuhvatu magazina i platoa ispred njih te mogućim sadržajima zdravstveno lječilišnog turizma na obuhvatu Prosika dodatno se potenciraju navedeni problemi. Nužno je stoga ponuditi adekvatno rješenje kolnog i pješačkog prometa.

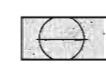
GLAVNI PJEŠAČKI PUTEVI
JAVNE PJEŠAČKE POVRŠINE

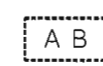
ŽUPANIJSKA CESTA

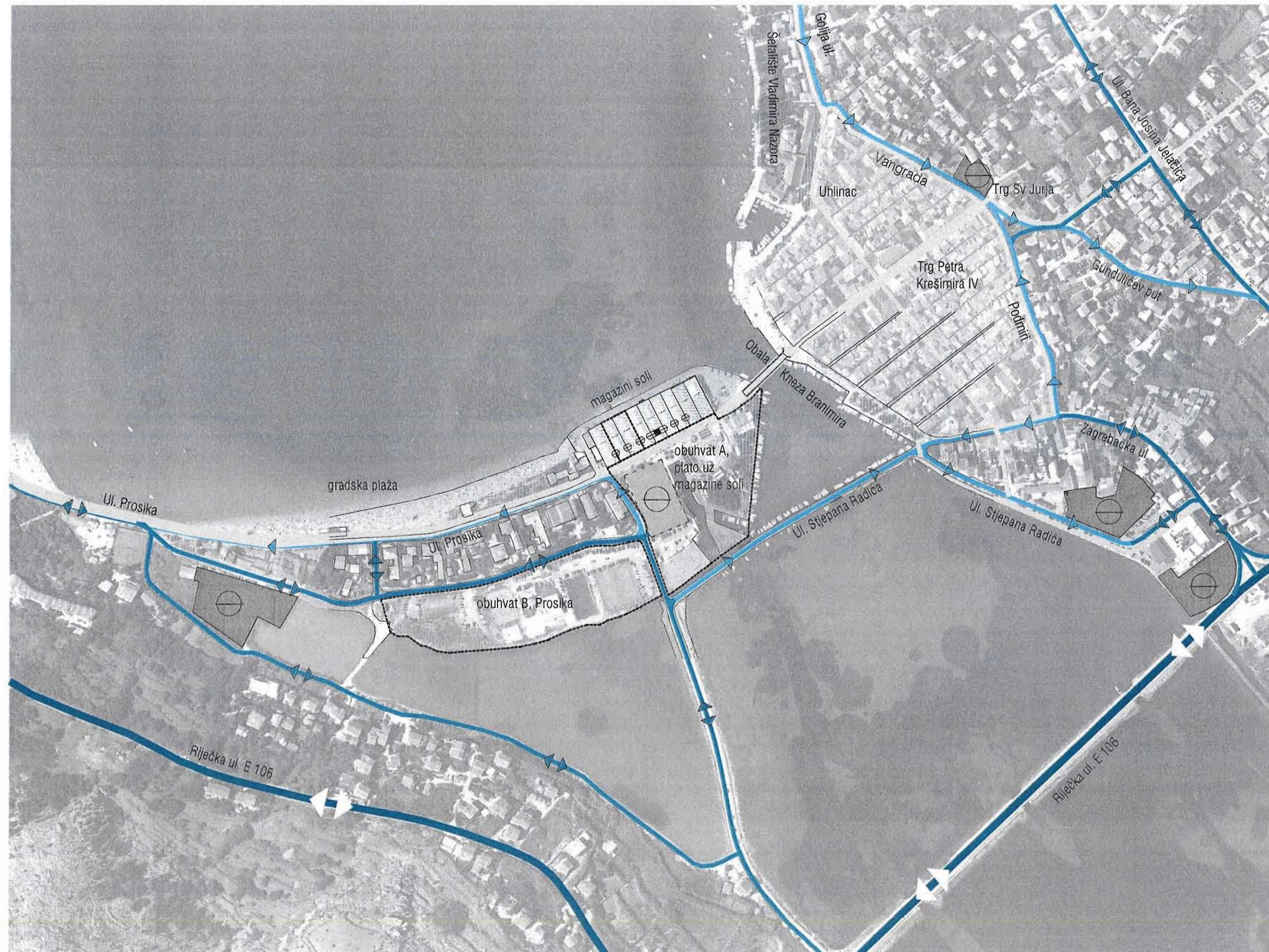
GRADSKA CESTA dvosmjerna
GRADSKA CESTA jednosmjerna

ORGANIZIRANO JAVNO
PARKIRALIŠTE

PROSTOR OBUHVATA

PRIJEDLOG 1

Kvalitetniju pješačku povezanost atraktivnih sadržaja poluotoka Prosike moguće je ostvariti proširenjem i jasnim definiranjem pješačke osi Lokunja - gradska plaža "Žal" - magazini soli- Trg Petra Krešimira IV. promjenom prometne regulacije uz gradsku plažu iz dvosmjerne u jednosmjernu, moguće je postići profil pješačke osi koji bi zadovoljio potrebe česte frekvencije korištenja, a sadržavao bi i biciklističku stazu. Nadalje, prema staroj gradskoj jezgri, protezao bi se uzduž južne fasade Magazina soli, povezujući sve buduće javne i društvene sadržaje magazina do mosta "Katine". Formiranje pješačkog prospekta duž južne obale poluotoka Prosike omogućilo bi kontinuirano korištenje obale u skladu s ostalim gradskim obalama (V. Nazora, kneza Branimira, Stjepana Radića).

PRIJEDLOG 2

Mogućom izmjenom regulacije ulice "Prosika" iz dvosmjerne u jednosmjernu, uz širi pješački profil, moguće je ostvariti i 50 usporednih uređenih parkirnih mjesta te smanjiti intenzitet prometa.

PRIJEDLOG 3

Unutar obuhvata "A" moguće je postići 100 javnih parkirnih garažnih mjesta unutar jedne etaže, kako bi se rasteretilo parkirno prometno opterećenje za prosječni mjesec. Budući razvoj raznovrsnih lječilišnih i smještajnih sadržaja dodatno će prometno opteretiti područja obuhvata te je shodno tome pri planiranju potrebno uzeti u obzir izgradnju jednoetažne garaže za potrebe lječilišnog centra na obuhvatu B.

GLAVNI PJEŠAČKI PUTEVI
JAVNE PJEŠAČKE POVRŠINE

ŽUPANIJSKA CESTA

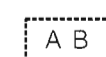
GRADSKA CESTA dvosmjerna

GRADSKA CESTA jednosmjerna

ORGANIZIRANO JAVNO
PARKIRALIŠTE

PROSTOR OBUHVATA

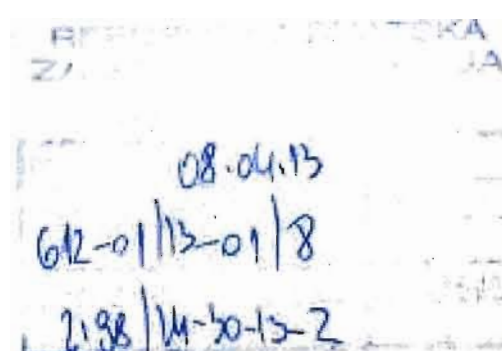
Aktualni Prostorni Plan uređenja grada Paga objavljen u Službenom glasniku Zadarske županije br. 06/07, 20.04.2007. izrađen od strane Urbanističkog instituta Hrvatske, iz Zagreba, temelj je izrade ove studije i prema njemu predmet obuhvata nalazi se u zoni Turističke namjene T za koju vrijede sljedeća pravila:

- građevine vrste HOTEL
- maksimalna gustoća korištenja površine do 120 kreveta / ha
- proračunski broj kreveta za hotele = 2 kreveta po smještajnoj jedinici
- max. dopušteni kig čestice iznosi = 0,3
- max. Dopušteni kis čestice iznosi = 0,8
- najviša dopuštena katnost iznosi P+2
- najviša dopuštena visina vijenca iznosi 10m
- najmanje 40% površine građ. čestice parkovno i prirodno zelenilo
- kompatibilni sadržaji: usluge, sport, rekreacija, kultura, zabava
poslovni, servisi
- min. udaljenost objekta od usjedne čest. = 3m
- najmanje 1 parkirališno mjesto po smještajnoj jedinici

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO KULTURE

Uprava za zaštitu kulturne baštine
Konzervatorski odjel u Zadru
Klasa: 612-08/13-23/1170
Urbroj: 532-04-14/3-13-2
Zadar, 25. ožujka 2013. godine

Predmet: Posebni uvjeti za izradu arhitektonsko – urbanističke studije potencijala prostora te idejnog koncepta rješenja turističkih i javnih sadržaja na mjestu starog pogona "Solane Pag" – platoa uz Magazine soli u Pagu.
Veza: Zahtjev Grada Paga, Upravnog odjela za komunalni sustav i prostorno uređenje, Klasa: 612-01/13-01/8, Urbroj: 2198/24-30-13-1 zaprimljen u ovom Odjelu 12. ožujka 2013. godine.

Na temelju članka 60. i 61. u svezi sa člankom 6. stavkom 1. točka 9. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara ("Narodne novine", br. 69/99, 151/03, 157/03, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12 i 136/12), a povodom zahtjeva Upravnog odjela za komunalni sustav i prostorno uređenje grada Paga, daju se posebni uvjeti za izradu urbanističke studije potencijala prostora te idejnog koncepta rješenja turističkih i javnih sadržaja na mjestu starog pogona "Solane Pag" – platoa uz Magazine soli u gradu Pagu, registriranog kulturnog dobra Republike Hrvatske, upisanog u Registar kulturnih dobara RH, Listu zaštićenih kulturnih dobara pod brojem Z-2381, kako slijedi:

Temeljna postavka za izradu u predmetu navedene studije i projekta je ukupno sagledavanje prostora koji je unutar obuhvata kulturnog dobra, kako njegovih izgrađenih tako i neizgrađenih dijelova. Devet monumentalnih zgrada koje su povijesno služile za skladištenje soli su i funkcionalno vezane uz zadani neposredni okoliš, prvenstveno uz kanal – fošu kojim je brodicama dopremana sol na skladištenje. Prostornu datost treba adekvatno valorizirati i predvidjeti je u obradi kao sastavni dio prostora. Nekoliko zgrada koje se nalaze unutar granica obuhvata zaštite potrebno je po mogućnosti staviti u funkciju glavnih sadržaja koji su vezani uz zgrade Magazine. Za prva tri magazine je u izradi idejni projekt uređenja i to je korak prema sveobuhvatnoj revitalizaciji građevina i prostora. Potencijal lokacije je izvanredan i on u kojem slučajni prostor ne treba sagledavati kao potencijal za novu izgradnju u turističke svrhe već se zatečeni elementi trebaju sagledavati i vrednovati kao popratne zgrade u službi revitalizacije Magazine soli, u smislu njihove prenamjene za potrebne sadržaje koji se ne mogu smjestiti unutar samih Magazine. To se posebno odnosi za središnja tri Magazine (4, 5 i 6.) koji su najstariji i predviđeni za Muzejsko – galerijski sadržaj. Konzervatorske smjernice za urbanističku postavku i uređenje ulice u osovini Gradski most – Prosika biti će iskazane naknadno, drugim posebnim uvjetima, kada se bude definirala namjena svih magazine. Načelno, valja računati na kameno opločenje i adekvatnu uličnu rasvjetu što će se definirati dogovorom projektanta, konzervatora i Grada Paga. Kako je izrada studije podjeljena na dva dijela predlažemo da se nakon prvog dijela koji se odnosi na istraživanje, analizu potencijala prostora i studiju potencijala projektant sa prikupljenim podacima i idejama zatraži preciznije konzervatorske smjernice koje će prethoditi izradi idejnog rješenja.

S poštovanjem,

Sastavio:

Igor Miletić, prof.

a MAGAZINI SOLI - zaštićeno kulturno dobro -

Paški magazini soli predstavljaju niz od devet monumentalnih skladišta koja su se smjestila jugoistočno od povijesne jezgre grada Paga. Do 1632. godine postojala su uz novonastali grad Pag samo dva magazina, a godine 1632. podignut je i treći. Godine 1845., Austrija je sagradila ostalih šest magazina po uzoru na stare mletačke. Svaka zgrada je duga 41,50, široka 11,30, a visoka 5,60 metara. Sve zajedno su mogle odjednom primiti 22.000 tona soli. Građevine su tipske, tlocrtno u obliku izduženog pravokutnika u nizu prislone jedna uz drugu i prekrivene dvostrešnim krovovima koja nose monumentalne drvene krovne konstrukcije.

Osnovna dispozicija, volumeni i karakter oblikovanja ostalih sadržaja na platou proizlaze iz odnosa prema magazinima u smislu poštivanja prostora njihove percepcije, očuvanja karakterističnih vizura, memorije povijesnih upotrebnih procesa i dominantnog doživljaja u prostoru.

b POSTOJEĆA IZGRADNJA

1- Bar - Vanga 2- Kuglana 3- stambena zgrada

Od navedene postojeće izgradnje na platou, jedino stambena zgrada ima eventualnu ambijentalnu vrijednost. Zbog stanja građevine i integralne, dugoročne namjene lokacije koja se studijom ispituje, polazimo od pretpostavke uklanjanja postojeće izgradnje.

c KANAL

Kanal se stoljećima, do izgradnje željeznice (vagoneta), koristio za dovoz soli brodovima u magazine. Njegov oblik je do danas u nekoliko navrata doživio promjene.

Kanal je markantna prostorna memorija na industrijsku prošlost platoa, te s magazinima čini tradicionalnu uporabnu cjelinu. Prijedlogom rješenja zadržava se u uređenom obliku, s reminiscencijom u parternoj obradi na nekadašnji "T" završetak.

d OSTACI TRAČNICA

Na platou postoje ostaci željezničkih tračnica iz sredine 20.st. od kada se sol dovozi do magazina na taj način.

Prijedlogom rješenja uklapaju se u parterno uređenje prostora kao memorija na prošlost korištenja prostora.

e PRIBLIŽNI POLOŽAJ SRUŠENE CRKVE SV. PETRA

Nakon istražnih radova treba donijeti zaključak postoje li ostatci zanimljivi za prezentaciju.

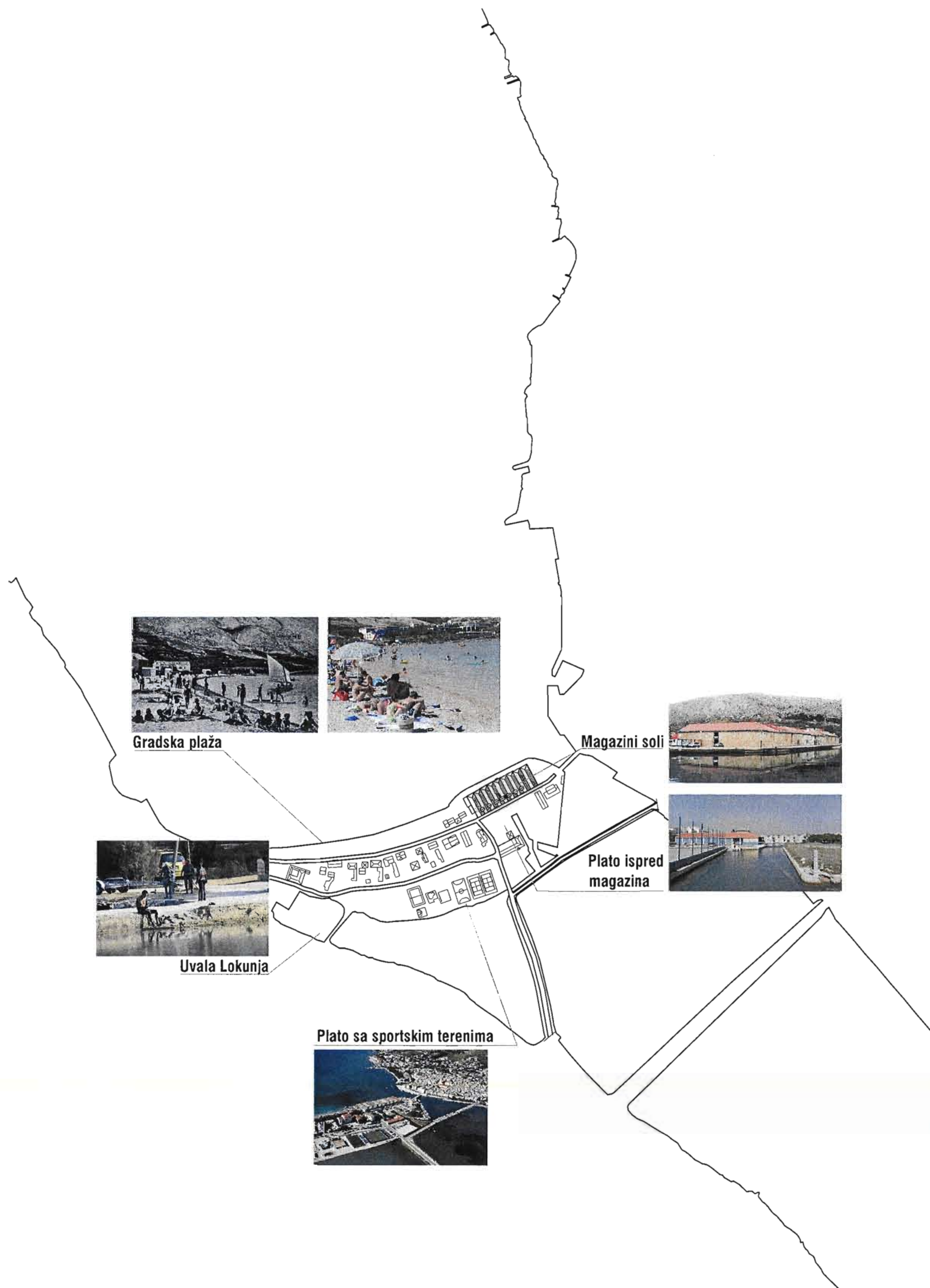
f VEZOVI

Prijedlog rješenja zadržava korištenje obale platoa kao priveza za lokalne brodice, valorizirajući takav sadržaj kao izraz autohtonih aktivnosti, doprinosi živosti i atmosferičnosti prostora.

g RASLINJE

Gajevi pitospora predviđaju se i prijedlogom uređenja.

ZAKLJUČAK

Premda izrazito bogate tradicije i povijesnog značaja za razvoj grad Paga, predio Prosika te nekadašnji magazini soli koji su smješteni na njemu predstavljaju u potpunosti neiskorišten prostorni potencijal. Današnje stanje je daleko od zadovoljavajućeg, do kojeg su doveli partikularne intervencije unutar obuhvata bez jasne strategije sveobuhvatnog razvoja tog područja. Jasno, promjene su se odvijale kroz duži period i nastale su nehotično, uglavnom točkastom prenamjenom određenog prostora i implementiranjem neadekvatnog sadržaja. Ipak, niti jedna od intervencija nije u potpunosti narušila potencijal te se još uvijek određenim zahvatima suticija može prepraviti i usmjeriti prenamjenu u zadovoljavajuće svrhe. Stoga su dolje navedeni osnovni elementi predjela Prosike koji čine današnju mentalnu sliku, njihovo trenutno stanje, kao i potencijalna buduća svrha.

Magazini soli

Nekoć izvor bogatstva grada, danas zapušteni i neadekvatno iskorišteni predstavljaju prostorni potencijal udomljenja niza društvenih sadržaja potrebnih gradu Paga poput:

- * muzeja Grada Paga / muzeja soli / muzeja Paške čipke
- * polivalentne dvorane / multimedijalne dvorane
- * gradske čitaonice i knjižnice
- * gastronomske kušaonice i tržnice svih paških delicija
- * turističkog informacijskog centra

Plato ispred magazina

Korišten kao privremeno skladište soli prilikom iskrcaja, s vremenom je izgrađeno niz objekata dijelom u službi paške solane (upravna zgrada / radničke prostorije / tehničke prostorije), a dijelom privatnog vlasništva (stambena zgrada / kuglana / noćni klub). Danas većinom zapušten, korišten samo u ljetnim mjesecima za neprikladnu prodaju na štandovima.

Gradska plaža

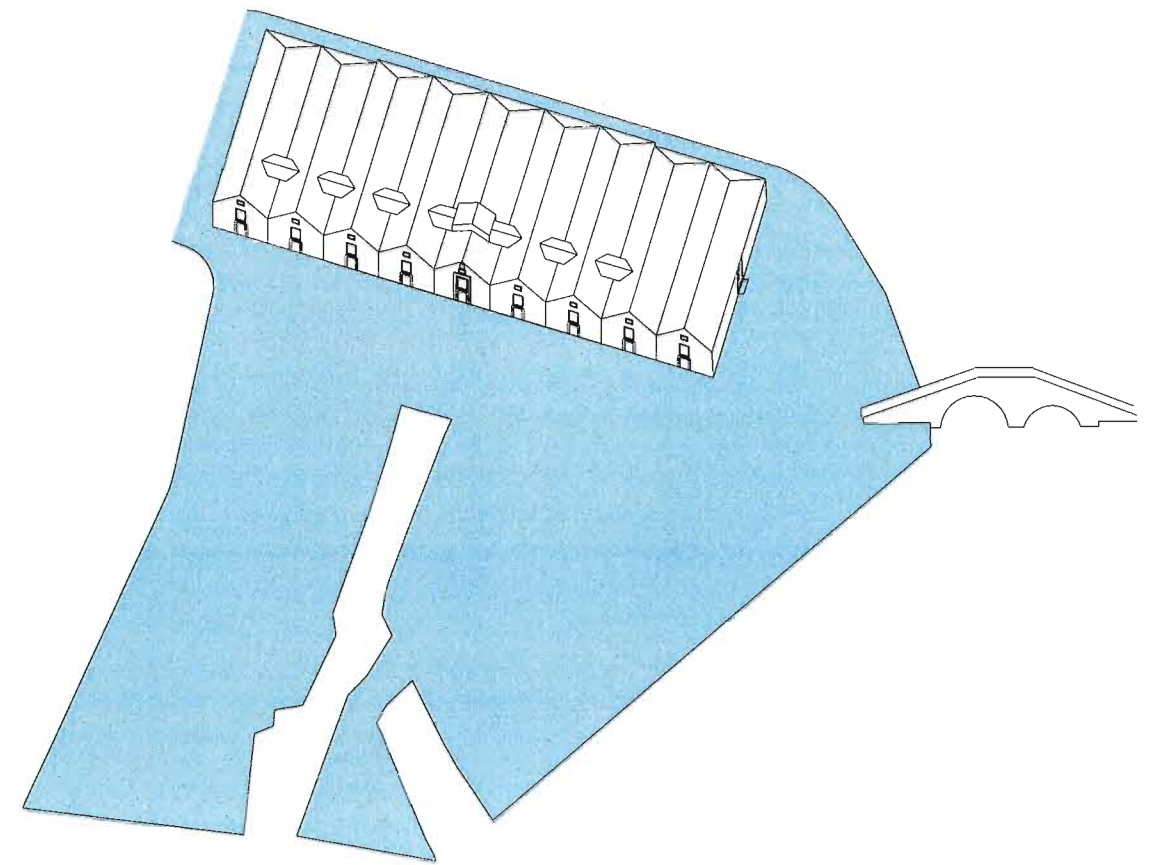
Smještena u neposrednoj blizini gradske jezgre sa dugotrajnom tradicijom korištenja obogaćuje turističku ponudu grada Paga i predstavlja nezamjenjivi resurs koji je potrebno čuvati. Iako u prihvatljivom stanju, uz neke intervencije moguće je podignuti razinu korištenja na višu razinu, koju je imala na početku 20. st. sa uređenim svlačionicama.

Uvala Lokunja

Grad Paga samim geografskim položajem, činjenicom da je okružen lagunama u kojima se nalazi ljekovito blato te tradicijom povezanom s proizvodnjom soli posjeduje izniman potencijal koji vrijedi pretvoriti u jedan novi vid turističke ponude. Uvala Lokunja prednjači na otoku Pagu u svojoj izvrsnosti sastava peloida te predstavlja izniman potencijal razvoja.

Plato sa sportskim terenima

Iako kompatibilni s gradskom plažom, postojeći kompleks sportskih terena s ugostiteljskim objektom predstavlja prostorni resurs koji se može kvalitetnije iskoristiti, zadržavajući sportsko-rekreativni karakter i implementirajući nove sadržaje koje koriste potencijal ljekovitog blata.

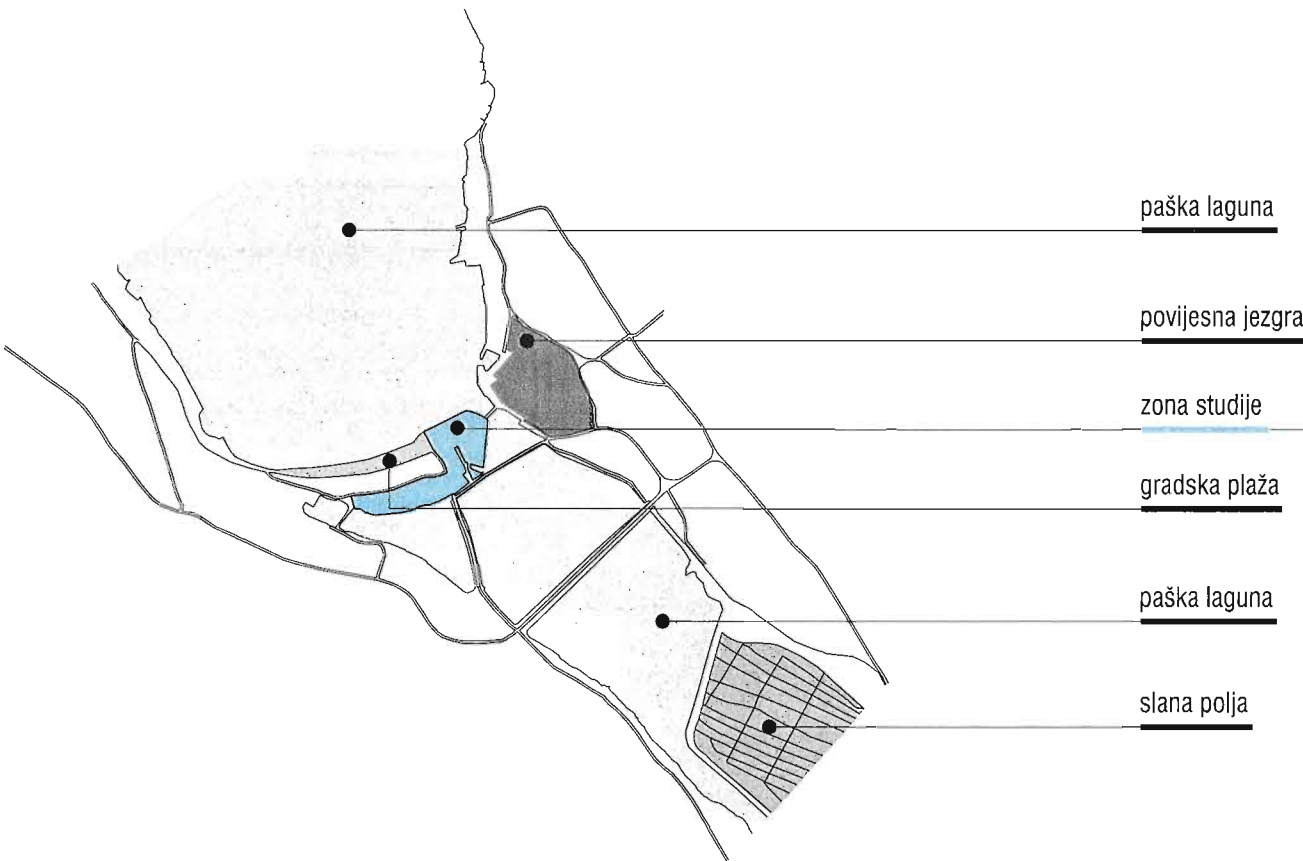
PRIJEDLOG RJEŠENJA PLATO A UZ MAGAZINE

Lokacija nadomak samoj gradskoj jezgri, izrazito obilježena karakterističnim segmentom kolektivne prošlosti grada, danas je neuređen i neartikuliran prostor.

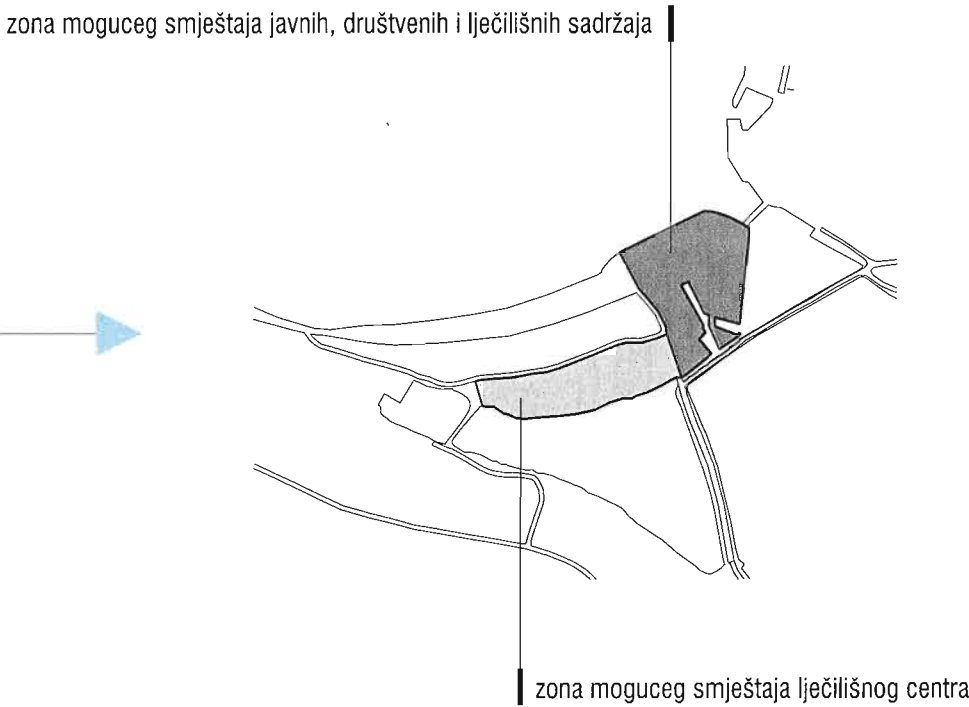
Promišljanje moguće buduće namjene i načina korištenja trebalo bi valorizirati njegova povijesna i ambijentalna obilježja te istovremeno pronaći kvalitetan i održiv model funkcioniranja u suvremenom okruženju.

Inicijativa orijentacije grada prema lječilišnom turizmu nudi zanimljive mogućnosti u smislu smještaja javno dostupnih sadržaja komplementarnih toj tematici. U prilog toj ideji ide i nekadašnja namjena platoa i magazina vezana uz sol, koja danas pak nalazi primjenu u različitim terapijskim procesima. Također, budućom prenamjenom magazina u njima se previđaju pretežno javno-kulturni sadržaji koji skupa s već spomenutima mogu činiti smislen okvir organizaciji otvorenih javnih pjesačkih površina na lokaciji.

ZONA STUDIJE U ŠIREM KONTEKSTU

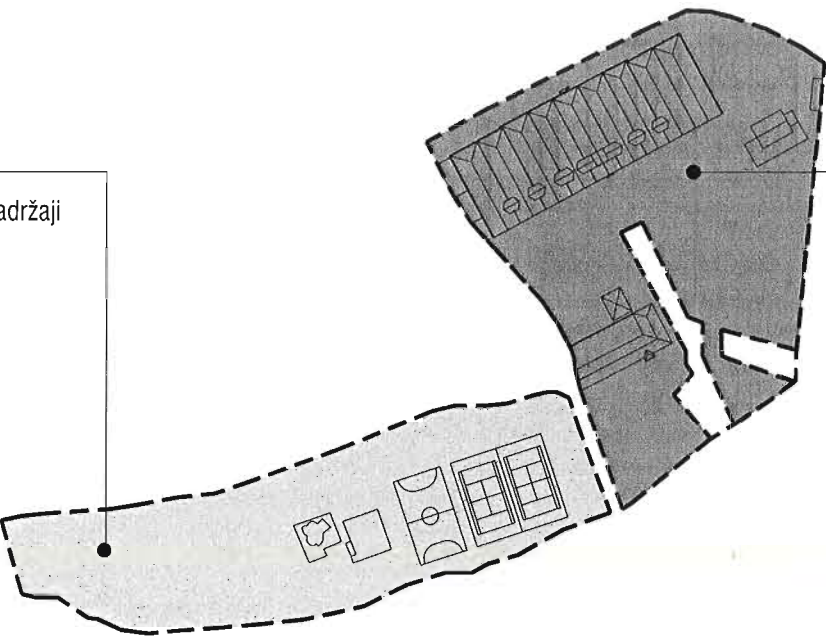
ZONE RAZLIČITIH TIPOLOGIJA PROSTORA UNUTAR ZONE STUDIJE

PROBLEMATIKA POSTOJEĆEG STANJA PROSTORA

Uvala Lokunja

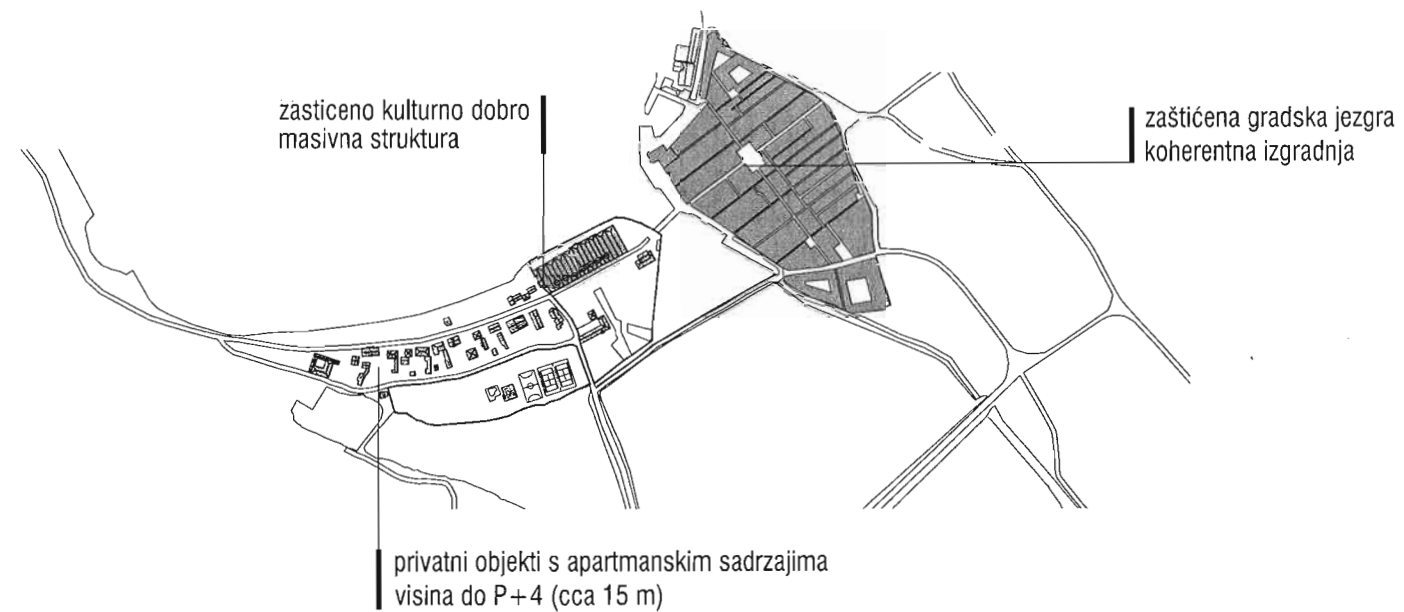
- zapušteni i oštećeni nekadašnji rekreacijsko-ugostiteljski sadržaji
- neuređen parter
- nedostatak zelenila
- neadekvatne pješačke komunikacije
- neartikuliran pristup obali
- nesređen status zemljišta u katastru i zemljišnim knjigama

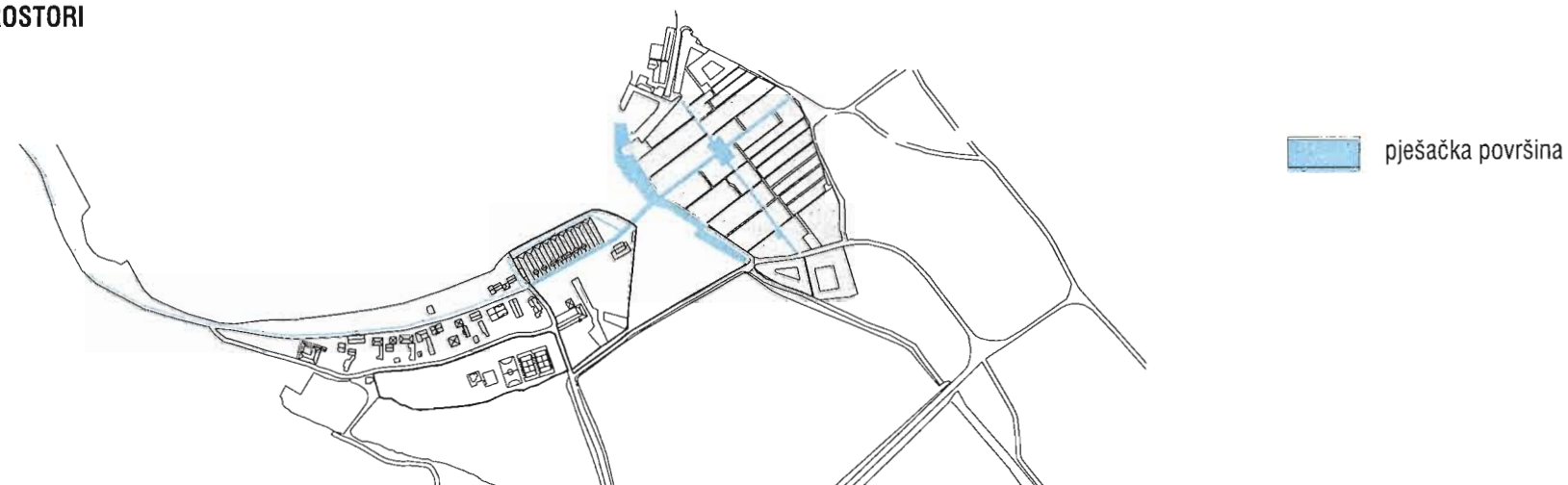
Plato uz magazine

- magazini pretežno bez sadržaja
- sezonski buvljak uz pješački put
- pretežno neartikulirana izgradnja
- neuređen plato
- neodržavano zelenilo
- izostanak javnih sadržaja na otvorenom

TIPOLOGIJA IZGRADENOG

AKTIVNI JAVNI PJEŠAČKI PROSTORI

RASLINJE / KONFIGURACIJA TERENA

Uvidom u postojeće stanje zadati obuhvat možemo razdijeliti u 2 cjeline koje su međusobno zavisne i čine integralni prostorni potencijal razvoja grada Paga. Prvu cijelinu (OBUHVAT A) čine nekadašnji magazini soli s pripadajućim južnim platoom nekoć korišten u pogonske svrhe, a drugu (OBUHVAT B) prostor koji se nalazi južno od južne prometnice koja prolazi longitudinalno po predjelu Prosika, na kojem se trenutno nalazi rekreativno-sportski centar koji više nije u funkciji.

Šira situacija također je sagledan te će biti prikazana unutar urbanističkih karata mjerila 1:2000.

Na temelju provedenih analiza te ispitanih prostornih mogućnosti svakoj cjelini su pridodani urbanističko-programatski parametri koji osiguravaju očuvanje svih zatečenih kvaliteta i njihovu nadogradnju:

OBUHVAT A : Magazini soli s platoon

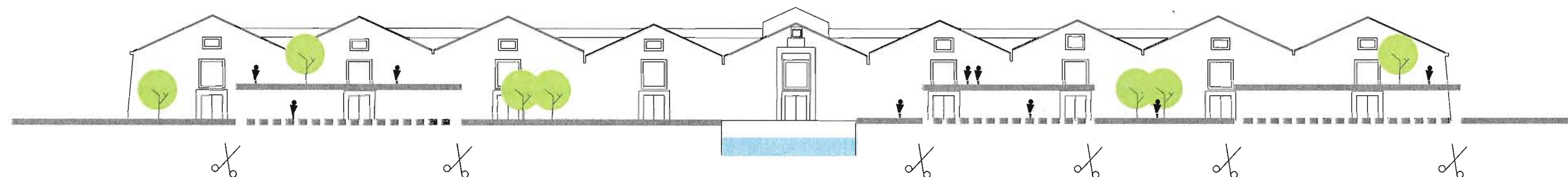
- osigurati kvalitetnu i stručnu restauraciju kompleksa magazina soli
- implementirati adekvatne sadržaje unutar magazina koji reaktiviraju korištenje
- osigurati pješačku poveznicu grad- magazini- plaža
- sačuvati vizure prema glavnom pročelju magazina soli iz pješačke vizure i pri automobilskom kretanju preko nove prometne zaobilaznica
- osigurati javne gradske površine za svakodnevno korištenje i održavanje različitih manifestacija
- osigurati kvalitetne mikroklimatske i ambijentalne prostore
- obogatiti ponudu turističkih i ugostiteljskih sadržaja koje će osigurati produljenje boravka gostiju

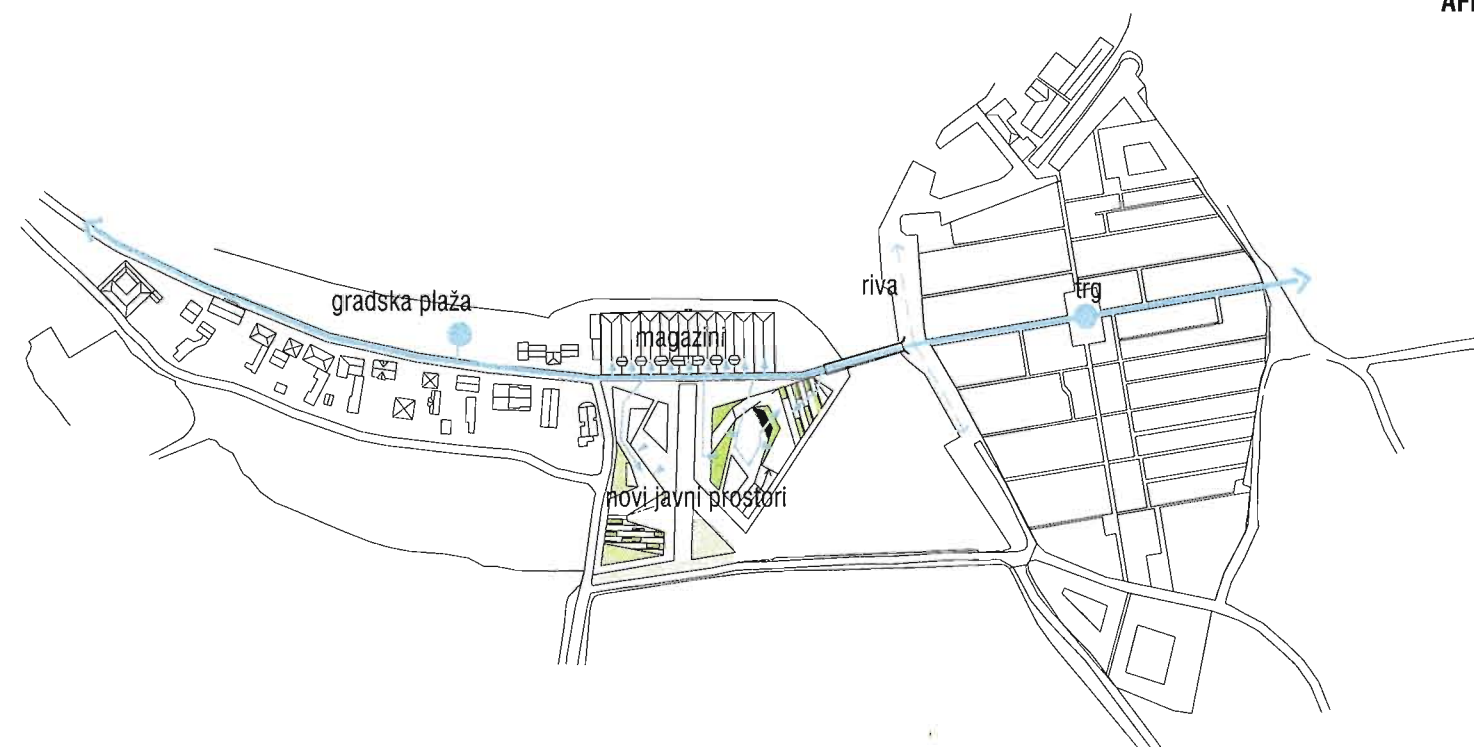
OBUHVAT B : Plato ispred uvale Lokunja

- omogućiti izgradnju lječilišno-rehabilitacijskog centra koji iskorištava potencijal ljekovitog blata iz lagune
- omogućiti izgradnju adekvatnog smještaja i ostalih pratećih sadržaja budućim korisnicima lječilišno-rehabilitacijskog centra
- osigurati sportsko-rekreacijsku zonu i urediti javno kupalište na jugo-istočnom dijelu obuhvata

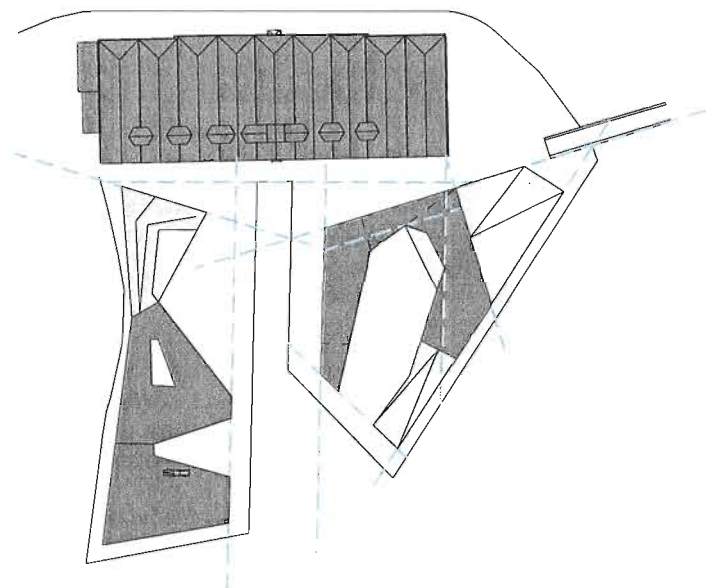
OBJEKTI KAO TOPOGRAFIJA - IZDIZANJE JAVNIH PJESACKIH PROSTORA

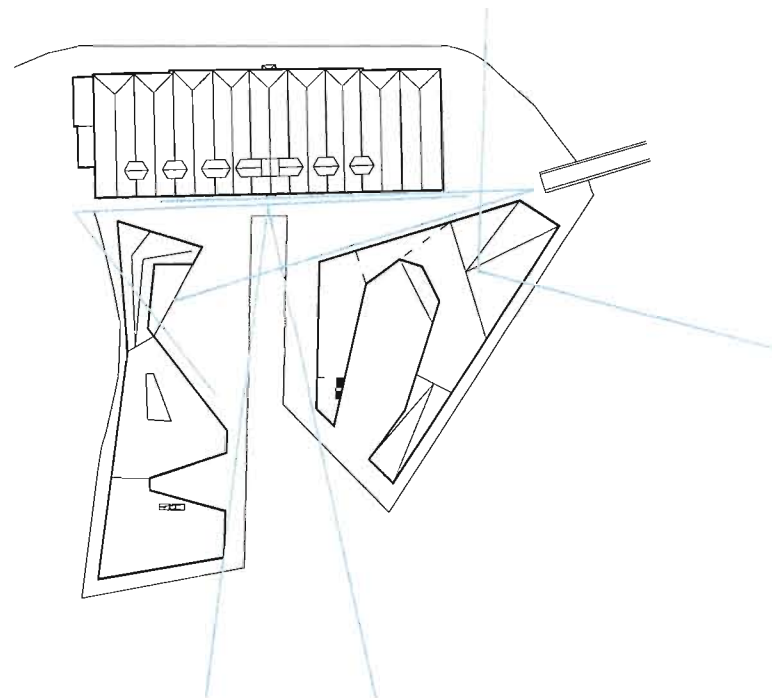
AFIRMACIJA PJEŠAČKE OSI

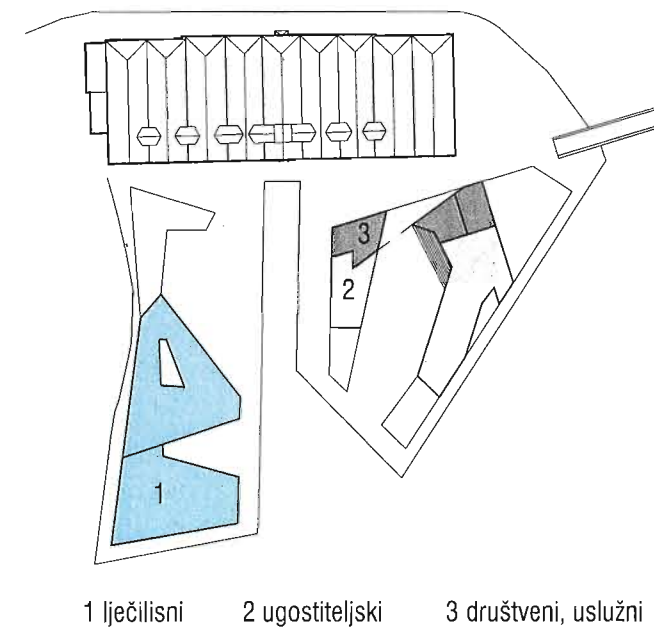
DISPOZICIJA VOLUMENA

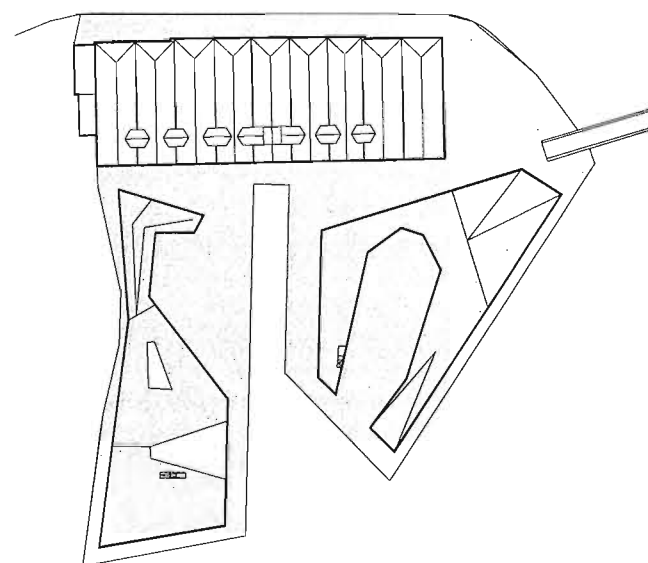
VIZURE S RAZINE TERENA

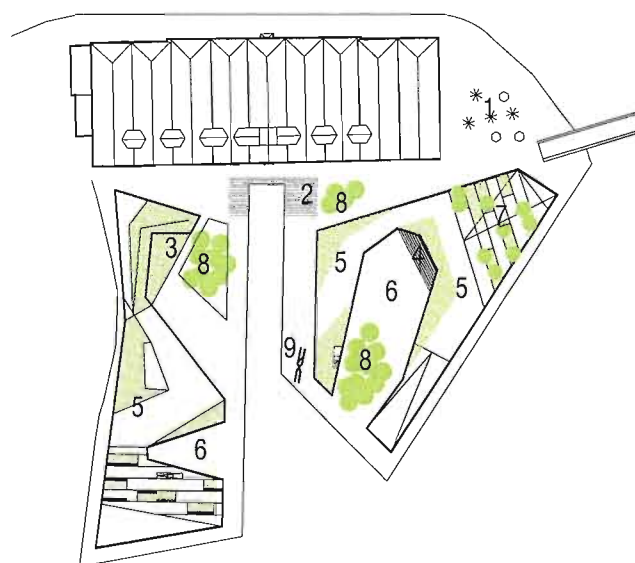
SADRŽAJI

JAVNE PJEŠAČKE POVEŠINE

PARTER

POVEZANOST S TERENOM

1 vjetroinstalacija	5 ozelenjeni krovovi
2 naznaka prijašnjeg oblika kanala u popločanju	6 intimniji ambijenti
3 arheologija	7 kosi plato / vizure na grad
4 amfiteatar	8 pitospore
	9 ostatci željeznice

Realizacijom ovoga projekta **Grad Pag** ostvaruje:

- A** - obnovu 9 magazina soli koja donosi novih **3 500 m²** društvene namjene
- B** - preuređenje pogonoskog platoa u javni prostor s lokalima, amfiteatrom / ljetnom pozornicom, obnovljenim kanalom i garažom sa **100 GPM**
- C** - izgradnju novog turističko-rehabilitacijskog kompleksa s unutaranjim bazenom i sunčalištem
- D** - izgradnju lječilišnog centra u vidu **hotela ******* sa wellness / spa / kongres standardom i kapaciteta **200** ležajeva
- E** - uređenje regeneracijskog **blatnog polja** za medicinske potrebe
- F** - uređenje javnog blatnog kupališta s plažnim objektom
- G** - uređenje javnog parkirališta kapaciteta **100 PM**
- H** - rekonstrukciju glavne pješačke osi između grada i plaže i organizaciju jednosmjernog automobilskeg prometa sa novih **50 PM**

0 20 50m

ŠIRA SITUACIJA MJ 1:2000

uređeno regeneracijsko blatno polje za medicinske potrebe i javno blatno kupalište s plažnim objektom

lječilišni centar u vidu hotela ***** s wellness / spa / kongres standardom kapaciteta 200 ležajeva

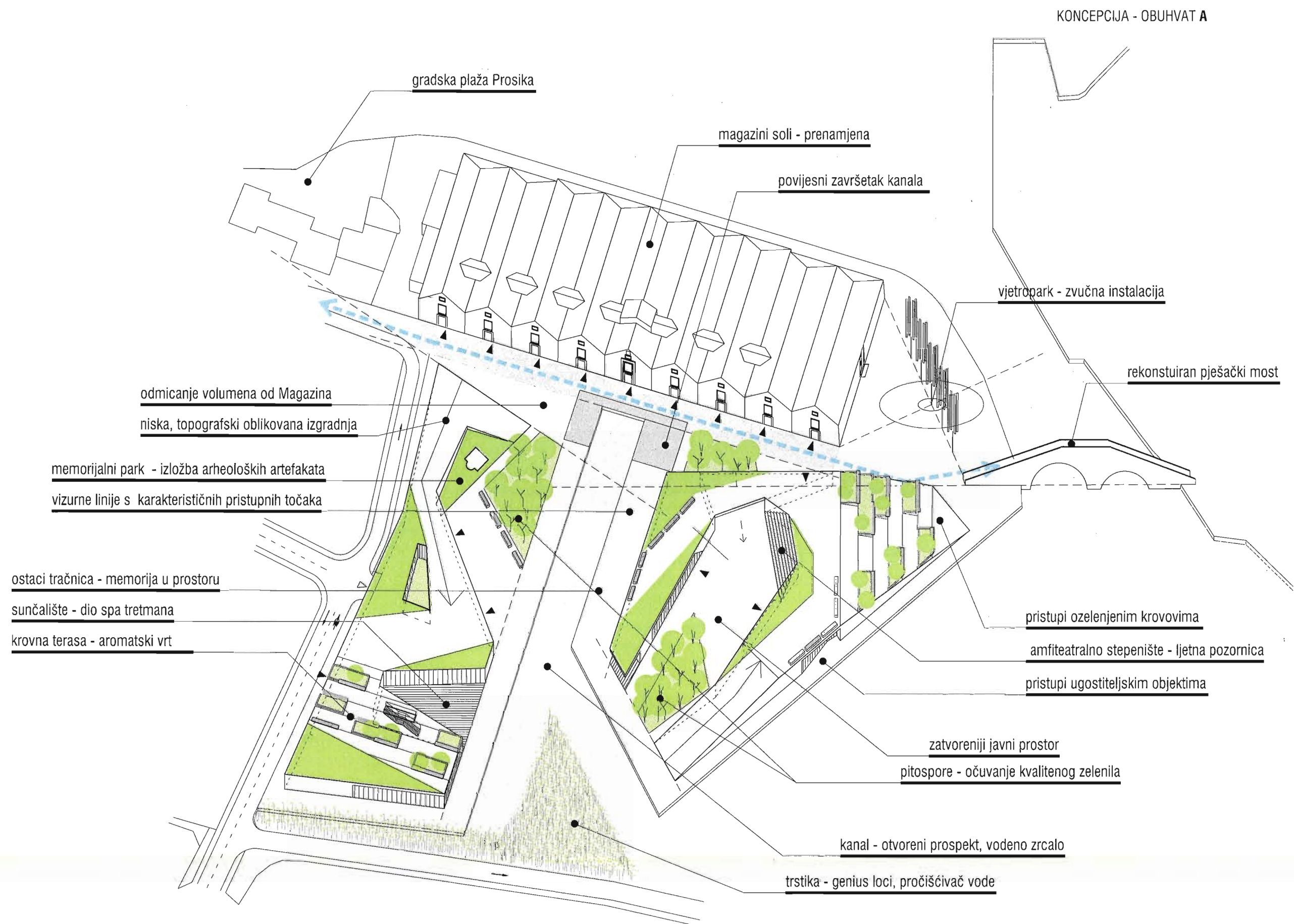
izgradnja novog turističko-rehabilitacijskog kompleksa s unutaranim bazenom i suncalištem

javni prostor s lokalima, amfiteatrom - ljetnom pozornicom, obnovljenim kanalom i garažom sa 100 GPM

javno parkiralište kapaciteta 100 PM

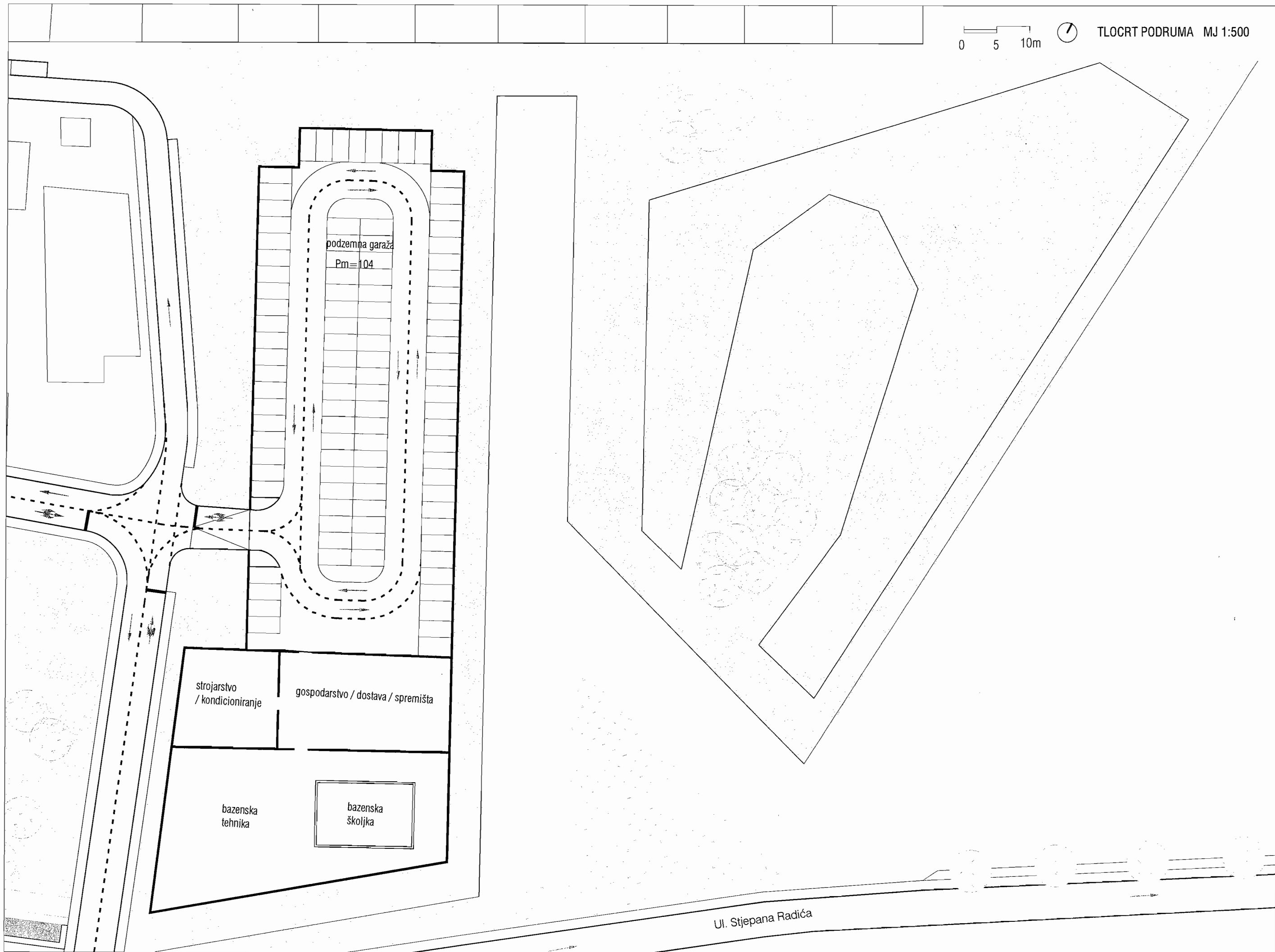
glavna pješačka os između grada i plaže i organizacija jednosmjernog automobilskeg prometa s novih 50 PM

obnova 9 magazina soli s novih 3 500 m2 društvene namjene

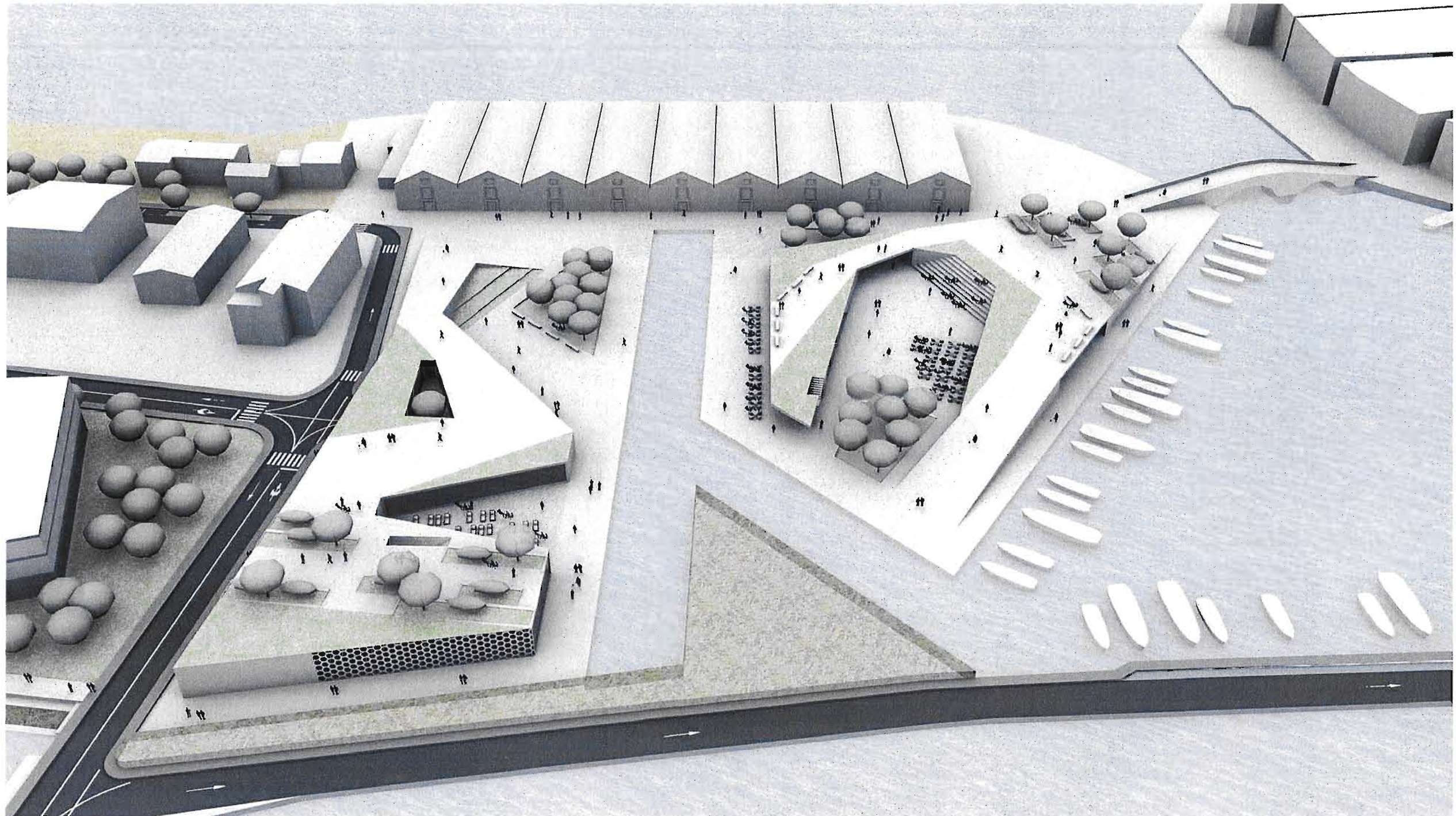

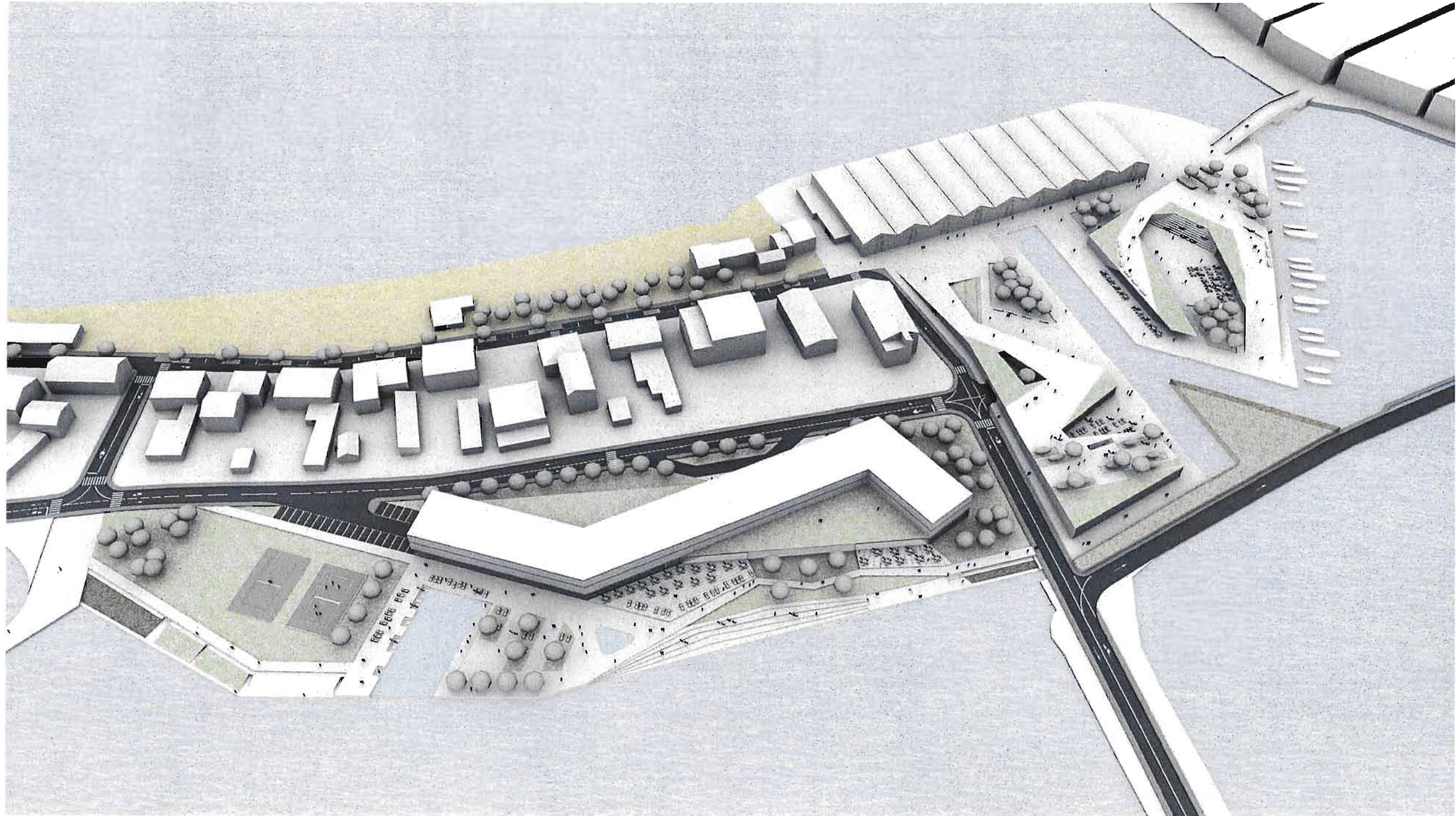

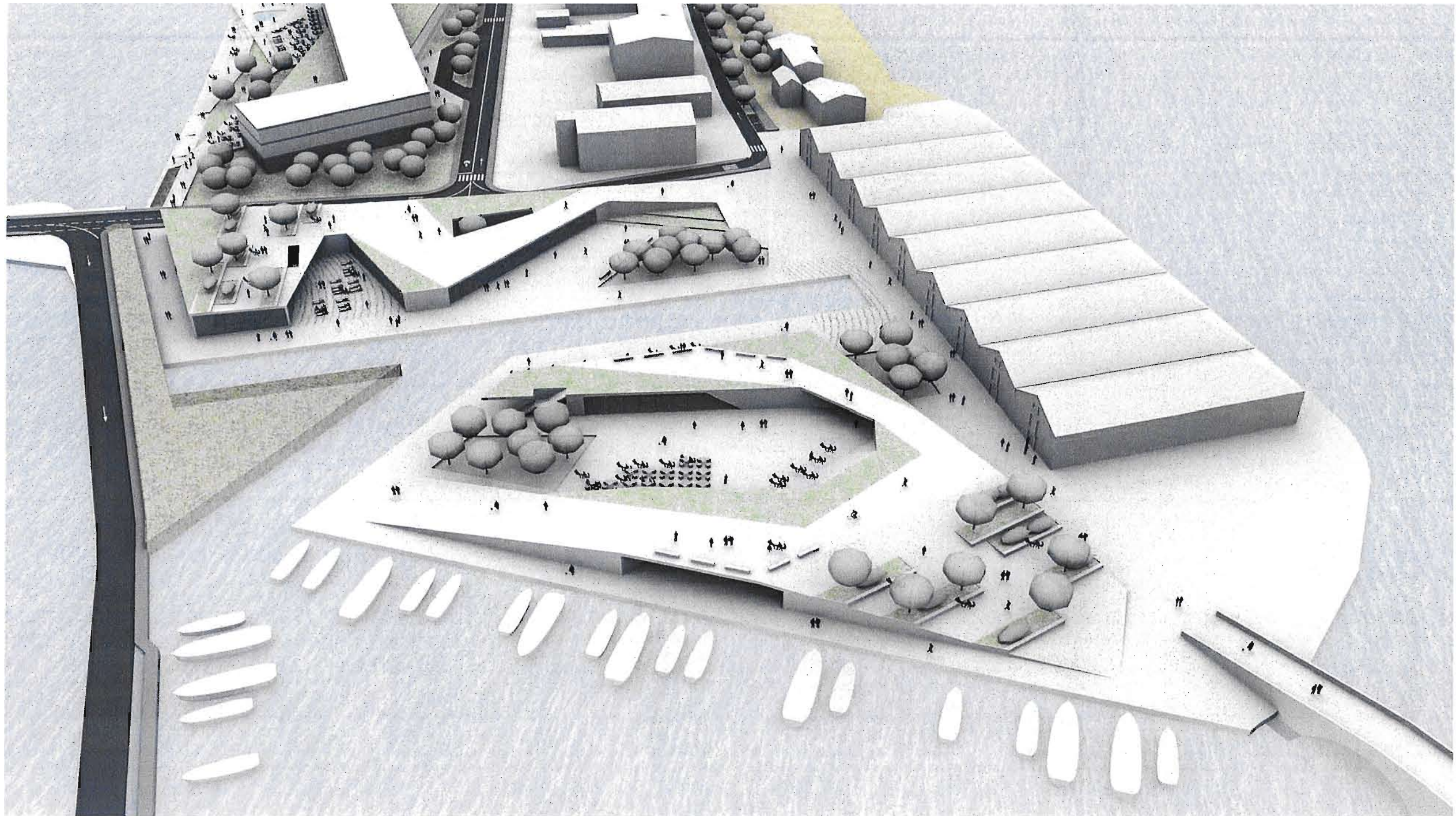
Magazini soli s platoom

Pparcele= cca 24 500 m2
Kig=0.3 => cca 7 200m2
Kig=0.8 => cca 19 600m2

ZATVORENI PROSTORI	
I.1. MAGAZINI I.-IX.	3 500 m2
II.1. RESTORAN	690 m2
II.2. WINE & CHEESE BAR	165 m2
II.3. BOOKSHOP	135 m2
II.4. LOKAL	115 m2
II.5. INFO / SUVENIR SHOP	190 m2
II.6. CAFFE BAR / PAG TASTING BAR	330 m2
III.1. GIFT SHOP	415 m2
III.2. SHOWROOM	330 m2
III.3. UPRAVA / LABORATORIJI	300 m2
III.4. WELNESS / SPA	930 m2
IV.1. GARAŽA 105 PM	2 400 m2
IV.2. OSTALI PODRUMSKI PROSTORI	1 500 m2
UKUPNO	10 700 m2
OTVORENI PROSTORI	
V.1. ŠETNICA UZ MAGAZINE	1 200 m2
V.2. TRG	1 350 m2
V.3. AMFITEATAR	800 m2
V.4. ARHEOLOŠKI PARK	185 m2
V.5. SUNČALIŠTE	650 m2
VI.1. ZELENE POVRŠINE S VISOKIM RASLINJEM	870 m2
VI.2. OBNOVLJENI KANAL	2 100 m2
VI.3. TRSTIKA	310 m2
VII. OSTALO	3100 m2
UKUPNO	10 600 m2
KROVNE TERASE	
VII.1. ŠETNICE	2 600 m2
VII.2. AROMATSKI VRT	750 m2
VII.3. GLEDALIŠTE	880 m2
VII.4. ZELENE POVRŠINE	1050 m2
UKUPNO	5 300 m2

3D VIZUALIZACIJA - PLATO ISPRED MAGAZINA SOLI, SEGMENT, POGLED SA SJEVEROISTOKA

